

READING & WRITING for CRITICAL THINKING

ဘာသာရပ်ပေါင်းစုံအတွက်
ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်း
ဘောင်

(Reading & Writing for Critical Thinking Project) အတွက်ပြင်ဆင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

လမ်းညွှန်စာအုပ် ၁

Jeannie L. Steele, Kurtis S. Meredith, and
Charles Temple

မာတိကာ

နိဒါန်း	၁
ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းဆိုတာ ဘာလဲ။	၁
ရမယ်လို့မျှော်လင့်ထားတဲ့ရလဒ်များ	၃
ယေဘုယျမျှော်လင့်ချက်	၃
ရမယ်လို့တိတိကျကျမျှော်လင့်ထားတဲ့အချက်များ	၄
ယေဘုယျသတိထားရမယ့်အချက်များ	၄
သင်တန်းဖွဲ့စည်းထားပုံ	၅
အပိုင်း ၁။ နမူနာသင်ခန်းစာတင်ပြခြင်း	၆
အပိုင်း ၂။ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုစစ်ဆေးခြင်း	၆
အပိုင်း ၃။ အကောင်အထည်ဖော်မှုစဉ်ခြင်း	၆
အပိုင်း ၁။ နမူနာပုံစံ သင်ကြားမှုဘောင် သင်ခန်းစာ	၉
စဉ်းစားခြင်းနဲ့သင်ယူခြင်းတို့အတွက်ဘောင် နမူနာသင်ခန်းစာ	၁၀
နောက်ခံအကြောင်းရင်း	၁၀
သင်ကြားခြင်းနဲ့သင်ယူခြင်းအတွက်ဘောင်	၁၁
သင်ကြားမှုသင်ယူမှုဘောင်ကိုလက်တွေ့ကျင့်သုံးခြင်း	၁၂
အပိုင်း ၂။ လုပ်ငန်းစဉ်ကို စစ်ဆေးခြင်း	၁၅
ဘောင်ကိုစစ်ဆေးခြင်း	၁၆
အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း	၁၆
အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်းအဆင့်ရဲ့ နောက်ခံအကြောင်းရင်း	၁၇
အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်း	၁၈
အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်းအဆင့်ရဲ့ နောက်ခံအကြောင်းရင်း	၁၉
ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်း	၂၀
ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းအဆင့်ရဲ့ နောက်ခံအကြောင်းရင်း	၂၁
ကျောင်းသားတုန့်ပြန်မှု	၂၁
ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းနဲ့သင်ကြားခြင်းသင်ယူခြင်းဘောင်	၂၃
ဘောင်နည်းစနစ်များ စီစဉ်မှုဇယား	၂၄
အမျိုးအစား ခွဲခြားပြီးကြည့်ခြင်း	၂၅

(page iv)

အပိုင်း ၃။ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ အစီအစဉ်လုပ်ခြင်း	၂၉
အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း	၃၀
လိုအပ်တဲ့ပစ္စည်းများ	၃၀
ပစ္စည်းများ	၃၀
နောက်ဆက်တွဲလုပ်ဆောင်ဖို့ အစီအစဉ်လုပ်ခြင်း	၃၁
စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းဘောင်	၃၂
သင်တန်းကို စီစဉ်ခြင်း။ ဘာသာရပ်ပေါင်းစုံအတွက် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းဘောင်	၃၃
အညွှန်းစာအုပ်များ	၃၄
အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်	၃၅
နောက်ဆက်တွဲ က	စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းအတွက်ဘောင် ရှင်းလင်းချက်နှင့်အတူ၊ စတုတ္ထတန်းအတွက် ၃၆
နောက်ဆက်တွဲ ခ	စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းအတွက်ဘောင် ရှင်းလင်းချက်နှင့်အတူ၊ ၅တန်း က ၁၂တန်းအတွက် ၃၇
နောက်ဆက်တွဲ ဂ	Keith G. Hay ရဲ့ “ပင်လယ်လိပ်ကြီးများ” ၃၈

နိဒါန်း

အာရ်ဒဘယ်လူစီတီ (RWCT) အစီအစဉ်ဟာ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းမှာ ရှိတဲ့ဆရာဆရာမတွေနဲ့ပူးပေါင်းလုပ်ထားတဲ့ အစီအစဉ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းသင်ခန်းတွေမှာ သင်ကြားနည်းတွေသုံးဖို့နဲ့ အသက်အရွယ်အမျိုးမျိုးရှိတဲ့ ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေအကြား ဘာသာရပ်အားလုံးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဝေဖန်စဉ်းစားမှုကို မြှင့်တင်ဖို့ရည်ရွယ်ပါတယ်။

ကမ္ဘာလောကကြီး ပိုမိုကျယ်ပြန့် ဂျပ်ထွေးလာပြီး ဒီမိုကရေစီဝါဒ ကမ္ဘာအနှံ့ပျံ့လာတာနဲ့အမျှ ခက်ခဲတဲ့ ပြဿနာတွေကို လူငယ်တွေအနေနဲ့ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့၊ အခြေအနေတွေကိုသုံးသပ်ဖို့၊ အတွေးခေါ်အမျိုးမျိုးကို ခြံ့ချိန်ဝေဖန်ဖို့နဲ့ လေးနက်တဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကိုချနိုင်ဖို့ အရင်ထက်ပိုလိုအပ်လာတာထင်ရှားပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားနိုင်တဲ့ အရည်အချင်းကိုလည်း ဖေးဖေးမမရှိတဲ့ သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်မှာ ပြုစုပျိုးထောင်ပေးပြီး အားပေးဖို့လိုတယ်ဆိုတာလည်း ထင်ရှားလာပါတယ်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းဟာ ပွင့်လင်းပြီး ဒီမိုကရေစီရှိတဲ့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွက် အရေးကြီးဆုံးအရည်အချင်း တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းဆိုတာဘာလဲ။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားသူတယောက်အတွက်သတင်းအချက်အလက်တွေကိုနားလည်ခြင်းဟာ သင်ယူခြင်းရဲ့အစဖြစ်ပြီး အဆုံးမဟုတ်ပါဘူး။ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားတယ်ဆိုရာမှာ အတွေးအခေါ်တွေရယ် သူတို့ရဲ့နောက်ဆက်တွဲ ဆိုလိုချက်တွေရယ်ကို စိစစ်ပြီး သံသယစိတ်နဲ့စဉ်းစား၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ ချိန်ဆ၊ ဒီအတွေးအခေါ်တွေကို ထောက်ပံ့တဲ့အချက်တွေရှာပြီး ရရှိတဲ့အချက်တွေအပေါ်အခြေခံပြီး ကိုယ့်ရပ်တည်ချက်ကို ရှာရပါမယ်။ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားရာမှာ အတွေးအခေါ်တွေအမျိုးမျိုးကို စုပေါင်းခြင်း၊ အဓိပ္ပာယ်ပြန်စဉ်းစားပြီး အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကို ပြန်သရုပ်ဖော်ရပါမယ်။ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားရာမှာ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတွေ တပြိုင်နက်ဖြစ်ပါတယ်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားရာမှာ သတင်းအချက်အလက်တွေနဲ့စပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းနဲ့ အဆုံးသတ်ရတဲ့ ဂျပ်ထွေးတဲ့ တွေးခေါ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်တွေ လုပ်ရပါတယ်။

(page 2)

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းဟာ အဆင့်မြင့်တဲ့အတွေးအခေါ်တရပ်ဖြစ်တဲ့အတွက် အသက်ကြီးတဲ့ကျောင်းသားတွေသာ ဝေဖန်စဉ်းစားတတ်တယ်လို့ ထင်လေ့ရှိပါတယ်။ ဒါဟာမမှန်ပါဘူး။ ကလေးသူငယ်တွေလည်း သူတို့ရဲ့ တိုးတက်မှု အဆင့်နဲ့အညီ အဆင့်မြင့်မြင့်တွေးခေါ်နိုင်ပါတယ်။ ရှုပ်ထွေးတဲ့ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်းတို့ အဆင့်မြင့်ဆုံး ဖြတ်ချက်ချတာ တို့ကို လိုလိုလားလားလုပ်တတ်ပါတယ်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းဟာ ဘယ်အသက်အရွယ်မှာမဆို ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

သင်ကြားနည်းအခြေခံမရှိရင် သင်ကြားခြင်းဆိုတာ များသောအားဖြင့် နည်းစနစ်တွေအမှန်ဟုတ်သင်ရိုးအစီအစဉ်တွေ ပရမ်းပတာစုပေါင်းထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ သင်နည်းအသစ်တခုကို စတင်အသုံးပြုတဲ့အခါမှာ တွေ့ရတဲ့အကြီးမား ဆုံး အန္တရာယ်က ဆရာများအနေနဲ့ နည်းအသစ်တွေကို တခြားနည်းစနစ်တွေနဲ့ပေါင်းလိုက်ပြီး စနစ်တကျမဟုတ်ပဲ ထုတ်သုံးတာဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တော့ ကလေးတွေဟာ မိမိဆီက ဆရာတွေက ဘာတွေ မျှော်လင့်သလဲဆိုတာ မသေချာဘူး ပြီးတော့ သင်ကြားမှုကလည်း စနစ်တကျမရှိတဲ့အခြေအနေထက်စာရင် အကောင်းဆုံး သင်နည်းတွေ မသုံးတောင်မှ တသမတ်လည်းကျပြီး စနစ်တကျရှိတဲ့ အခြေအနေမျိုးမှာ ပိုတတ်မြောက်ကြပါတယ်။ ဒီသင်တန်းမှာ သင်ကြားမှု သင်ယူမှုတို့နဲ့ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားဖို့ဘောင်တခုပေးပါမယ်။ ဒီ ဘောင်ထဲကတဆင့် နောက်ဆက်တွဲ သင်တန်းတွေ နည်းစနစ်တွေကို စနစ်တကျသင်ကြားနည်းပုံစံတခုအဖြစ် စီစဉ်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီသင်တန်းမှာသီအိုရီပိုင်းဆိုင်ရာသာမက ကျောင်းသားတွေကို လက်တွေ့သင်ကြားမှုလေ့ကျင့်ခန်းတွေလည်းလုပ်စေ ပါတယ်။ ဒီသင်တန်းက ကျောင်းသားနဲ့ဆရာ အပြန်အလှန် ဆက်ဆံပုံမျိုးကိုလည်း သရုပ်ပြမှာဖြစ်ပါတယ်။ သင်တန်း သားတွေဟာ အစမှာမိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကျောင်းသားတွေလို သင်နည်းတွေကိုသင်ယူပြီး မိမိတို့အတွေ အကြံကို ပြန်လည်စဉ်းစားသုံးသပ်နိုင်ရင် ပိုနားလည်တယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆအပေါ် အခြေခံထားပြီး လေ့ကျင့်ခန်းတွေကို စီစဉ် ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့်လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ပြီးမှ ယေဘုယျသဘောကို ဆွေးနွေးကြပါမယ်။

ရမယ်လို့မျှော်လင့်ထားတဲ့ရလဒ်များ

ယေဘုယျမျှော်လင့်ချက်

သင်တန်းအဆုံးမှာ သင်တန်းသားတွေဟာ

- ၁။ ကျောင်း၊ တက္ကသိုလ်၊ သင်ကြားနည်းစင်တာ (Methods Center) စသည်တို့ဖြစ်တဲ့ မိမိတို့လုပ်ငန်းခွင်မှာ တတ်သိနားလည်သူ သင်ကြားနည်းနမူနာယူထိုက်သူများဖြစ်ဖို့နဲ့
- ၂။ မိမိတို့လို သင်တန်းမတက်နိုင်တဲ့ အခြားဆရာ ဆရာမတွေကို သင်တန်းပေးဖို့ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာ ဆရာမတွေအချင်းချင်းပြန်လည်သင်ကြားပေးခြင်းနမူနာဟာ ပိုမိုစိတ်ချရပြီးအသိဉာဏ်ပိုမြင့်တဲ့ ဒေသခံ ဆရာ ဆရာမတွေကို မိမိတို့ရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေနဲ့အတူ လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးပါတယ်။ နောက်တချက်က ဒီလိုလုပ်ခြင်းဖြင့် တင်ပြထားတဲ့ သင်ကြားနည်းတွေကိုလည်း ပိုမိုစမ်းသပ်လိုစိတ်ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။ တနဲ့ကျရင်မိမိတို့ဟာ ကျွမ်းကျင် သူတွေအနေနဲ့ အသိပညာတွေကို ဝေငှရပါလိမ့်မယ်။

အာရ်ဒဘယ်လ်ယူစီတီ (RWCT) စီမံကိန်းရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေကတော့

- ၁။ ယဉ်ကျေးမှုချင်းနဲ့ အခြေအနေချင်းကွာခြားတဲ့ ဆရာဆရာမတွေအကြား ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ရေရှည်ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်မှုမျိုးစတင်ပြီး ကလေးတိုင်းအတွက် သင်ကြားနည်း၊ သင်ယူနည်းတို့နဲ့ပတ်သက်ပြီး ပိုမိုနားလည်အောင်နဲ့ လူတွေအကြား အသိဉာဏ်တွေ လွယ်လွယ်ကူကူ ကူးသန်းသွားနိုင်အောင်၊
- ၂။ ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေရဲ့ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားနိုင်စွမ်း၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်း၊ မိမိသင်ယူမှုအတွက် မိမိတာဝန်ယူခြင်းနဲ့ သူတပါးရဲ့အတွေးအခေါ်တွေကိုလည်း လေးစားခြင်းစတာတွေကို ပိုမြှင့်တင်ဖို့၊
- ၃။ ပုံမှန်ကျပြီး သီအိုရီအားဖြင့် ခိုင်လုံတဲ့ လက်တွေ့သင်ကြားနည်းတွေကို တင်ပြဖို့၊
- ၄။ သင်ကြားပုံနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာမှာ လမ်းညွှန်ပေးတဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ သင်ကြားနည်းဘောင်အတွင်းက စာသင်ကြားဖို့၊
- ၅။ ဆရာ ဆရာမတွေကို အာရ်ဒဘယ်လ်ယူစီတီရဲ့ စံပြဆရာ ဆရာမတွေဖြစ်စေဖို့၊ ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေ ရဲ့ တွေးခေါ်ပုံနဲ့သင်ကြားပုံတို့ကို သုံးသပ်ပြီး ရလဒ်တွေနဲ့သင်ကြားနည်းပုံစံတွေကို ပိုကောင်းအောင်လုပ်ဖို့၊
- ၆။ သင်တန်းသူသင်တန်းသားတွေရဲ့သင်ကြားမှုပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဒီအစီအစဉ်ကိုအောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုယုံကြည်စိတ်မြှင့်တင်ပေးဖို့၊
- ၇။ သင်တန်းသားတွေကို မိမိတို့ရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေအတွက် ဒီအစီအစဉ်ကိုပြန်လည် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ဖို့ ပြင်ဆင်ပေးဖို့

ရမယ်လို့တိတိကျကျမျှော်လင့်ထားတဲ့အချက်များ

ဒီသင်တန်းအူပီးမှာ သင်တန်းသားတွေဟာ

- ၁။ သင်ကြားခြင်းနှင့်သင်ယူခြင်းဘောင်က အဆင့်သုံးဆင့်ကို နားလည်ပြီးပြန်လည်ပြောပြနိုင်ရမယ်၊
- ၂။ ဒီဘောင်ရဲ့သင့်တော်တဲ့အဆင့်မှာ သင့်တော်တဲ့သင်ကြားနည်းစနစ်တွေကိုသုံးနိုင်ရမယ်၊
- ၃။ လက်ရှိသင်ရိုးညွှန်းတမ်းနဲ့ဖတ်စာအုပ်တွေကိုသုံးပြီး ဒီဘောင်ကိုအခြေခံပြီး သင်ခန်းစာတွေပြင်ဆင်နိုင်ရမယ်၊
- ၄။ စာသင်ခန်းတွေမှာ သင်ကြားနည်းအမျိုးမျိုးကိုသုံးနိုင်ရမယ်။

ယေဘုယျသတိထားရမယ့်အချက်များ

ဒီသင်တန်းကို နောင်လာမယ့် သင်တန်းတွေအတွက် အခြေခံဖြစ်အောင် ရည်ရွယ်ထားပါတယ်။ တချို့နေရာတွေ မှာ သင်တန်းသားတွေဟာတင်ပြထားတဲ့အခြေခံအချက်အလက်တွေနဲ့ရင်းနှီးပြီးသားဖြစ်ပေမယ့် တချို့နေရာတွေမှာတော့ အသစ်အဆန်း ဒါမှမဟုတ် လက်ရှိလုပ်ရိုးလုပ်စဉ်နဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ ဒီဘောင်ကိုနားလည်ဖို့ရာ မခက်ပေမဲ့ အပေါ်ယံနားလည်ရာကနေ နှလုံးသွင်းမိအောင်လုပ်ရာမှာ ခက်ပါတယ်။ သင်ကြားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းတို့ရဲ့ အရေးကြီးပုံကို အလေးထားပြီး ဒီဘောင်ကိုမကြာခဏပြန်စဉ်းစားရပါမယ်။ အကောင်အထည် ဖော်ဖို့၊ ကျင့်သုံးဖို့နှင့် တုန့်ပြန်သဘောထားပေးဖို့တို့အတွက် အစီအစဉ်အတိအကျ ရေးဆွဲရပါမယ်။

စာသင်ကြားရာမှာ ဆရာ ဆရာမတွေ အနေနဲ့ ဒီဘောင်ကို အလိုအလျောက် ပြန်စဉ်းစားလာမိတဲ့အထိ နှလုံးသွင်းထားဖို့လိုပါတယ်။

အရင်က အတူတူအလုပ်လုပ်ဖူးတဲ့ ဆရာ ဆရာမတွေနဲ့ တွဲလုပ်နေရင် သူတို့က ဒီသင်တန်းရဲ့နည်းတစ်ခုဖြစ်တဲ့ သင်တန်းသားတွေ တက်တက်ကြွကြွပါဝင်တဲ့ သင်ကြားနည်းကို အမြန်တုန့်ပြန်ကြမှာပါ။ တကယ်လို့ အသစ်တွေနဲ့ လုပ်ရတယ်ဆိုရင်တော့ အစမှာ စကားပြောဖို့ နည်းနည်း တုန့်နှေးနေမယ်။ ဒါမှမဟုတ် မိမိရဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကို သံသယဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အတွေ့အကြုံအရတော့ စိတ်ရှည်ရှည်ထားပြီး ကြင်ကြင်နာနာရှိရင် အဆုံးမှာအတွေး အခေါ်အမျိုးမျိုး ပေါ်ထွက်လာမှာပါ။

ကိုယ်တိုင်တက်တက်ကြွကြွပါဝင်ရတဲ့သင်ကြားနည်းတွေကို အတန်းထဲမှာစသုံးတဲ့အခါမှာ အစမှာတော့ တတန်းလုံး တိတ်ဆိတ်နေပါလိမ့်မယ်။ ဆရာကပဲသင်ပြီး ကျောင်းသားကထိုင်ရုံရှိတဲ့ သင်နည်းကိုသာသိတဲ့ ကျောင်းသားတွေ ကတော့ဘာလုပ်ရမှန်းသိမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ကျောင်းသားတွေတယောက်နဲ့တယောက်မတူပါဘူး။ တချို့ကတခါ တလေ သတိထားနေမယ်၊ သူများကိုမယုံဘူး။ တချို့ကတော့ အစကတည်းက ပါဝင်လေ့ရှိပါတယ်။ ကလေးငယ်တွေကတော့ လူကြီးတွေလိုငြိမ်ငြိမ်ထိုင်ပြီးသင်ရတဲ့ အတွေ့အကြုံက မများသေးတော့ လူကြီးတွေထက်ပိုပြီး မြန်မြန်ပါဝင်လေ့ ရှိပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့သူတို့ကို တကယ်ပဲပုံမှန်ပါဝင်ဖို့ မျှော်လင့်ကြ တယ်ဆိုတာ တကြိမ်နှစ်ကြိမ်ပြီးမှသိလာပါမယ်။

သင်တန်းဖွဲ့စည်းထားပုံ

ဒီသင်တန်းမှာ သင်ကြားနည်းနဲ့သင်ယူနည်း ပုံစံအဆင့်သုံးဆင့်ရှိပါတယ်။ ဒီသင်ကြားနည်းပုံစံဟာ လူတွေဘယ်လို အကောင်းဆုံးသင်ယူကြတယ်ဆိုတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး သုတေသနလုပ်ထားတဲ့အပေါ်အခြေခံထားပါတယ်။ ဒီသင်ကြား နည်းပုံစံက တစ်ခုတစ်ခုကိုသင်ယူပြီး ဒီသင်ယူမှုအတွေ့အကြုံကနေ အထိရောက်ဆုံး အကျိုးခံစားနိုင်ဖို့ရာ ကျောင်းသား တွေအနေနဲ့ မသင်ယူမီ၊ သင်ယူစဉ်နဲ့သင်ပြီးချိန်တို့မှာ လုပ်ဆောင်ရမယ့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖော်ပြထား ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အတွေ့အကြုံအပေါ် အခြေခံထားပါတယ်။ ပထမအနေနဲ့ သင်တန်းသားတွေဟာ ဒီဘောင်ထဲက တကယ်သင်ခန်းစာတစ်ခုကို ကြုံတွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးရင် ဒီသင်ခန်းစာကိုပြန်စဉ်း စားပေးထားတဲ့ နမူနာဘောင် ထဲကနေပြီး ဝေဖန်သုံးသပ်ပါမယ်။

ဒီသင်တန်းရဲ့ပထမပိုင်းမှာ ဒီသင်ကြားနည်းဘောင်ရဲ့အဆင့်တိုင်းမှာ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုစီ နမူနာအနေနဲ့ သရုပ်ပြပါမယ်။ ဒီနေရာမှာ သင်တန်းသူသင်တန်းသားတွေအနေနဲ့ ဒီနမူနာသင်ခန်းစာမှာ အဆင့်တိုင်းမှာ ပြထားတဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေပဲရှိတာမဟုတ်ဘူးလို့နားလည်ဖို့အရေးကြီးပါတယ်။ ထိထိရောက်ရောက်သုံးနိုင်တဲ့ တခြားနည်းလမ်း တွေလည်းအဆင့်တိုင်းမှာရှိပါတယ်။ အာရ်ဒဘယ်လ်စီတီရဲ့ သင်တန်းတလျှောက်လုံးမှာ အဆင့်တိုင်းမှာ တခြားနည်း လမ်းတွေလည်း ပိုထည့်လာပါတယ်။ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ အဆင့်တိုင်းမှာ နည်းစနစ်တွေ အများကြီးရှိအောင်လို့ ပါပဲ။ အရေးကြီးတာက ဆရာဆရာမတွေနဲ့ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေဟာ အဆင့်တိုင်းမှာ အဓိပ္ပာယ်ရှိတာတွေ လုပ်ဖို့ပါပဲ။ လုပ်နိုင်တာတွေကလည်း သင်ခန်းစာနဲ့သင်ကြားခြင်းရည်ရွယ်ချက်တို့အပေါ်မှာ မူတည်ပါတယ်။

(page 6)

သင်တန်း ကို အောက်ပါအတိုင်းသုံးပိုင်း ပိုင်းထားပါတယ်။

အပိုင်း ၁။ နမူနာသင်ခန်းစာတင်ပြခြင်း

၁။ သင်တန်းပေးသူတို့က အစပိုင်းအထွေထွေ ဘာတွေလုပ်မလဲဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ခြင်း

၂။ သင်တန်းအစပိုင်းမှာ သင်တန်းကာလအတွင်း ဘာဖြစ်မလဲဆိုတာ ဖော်ပြခြင်း

၃။ ထိန်းကျောင်းပေးထားတဲ့ ဖတ်စာသင်ခန်းစာ

က) တယောက်ချင်းစီနဲ့ အတွဲလိုက်အကြံတွေ့ရှာဖွေစုယူခြင်း (**brainstorming**)

ခ) အုပ်စုလိုက်အကြံတွေ့ရှာဖွေစုယူခြင်း

၄။ **Interactive Noting System for Effective Reading and Thinking (INSERT) (Vaughn & Estes, 1986)** ကိုသုံးပြီး နမူနာဆောင်းပါးဖတ်ခြင်း

၅။ ဖတ်စာကိုဆွေးနွေးခြင်း အကြံတွေ့ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး (**INSERT**) အမှတ်အသားများပြုလုပ်ခြင်း

အပိုင်း ၂။ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုစစ်ဆေးခြင်း

၁။ သင်တန်းသူသင်တန်းသားများရဲ့ ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းနဲ့ပါဝင်မှုတို့အားဖြင့် အကြံထွက်ပေါ်လာစေခြင်းအဆင့် (**Evocation Stage**) ကိုတင်ပြခြင်း

၂။ သင်တန်းသူသင်တန်းသားများရဲ့ ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းနဲ့ပါဝင်မှုတို့အားဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်းအဆင့် (**Realization of Meaning Stage**) ကိုတင်ပြခြင်း

၃။ သင်တန်းသူသင်တန်းသားများရဲ့ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းနဲ့ ပါဝင်မှုတို့အားဖြင့် ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်း (**Reflection Stage**) ကိုတင်ပြခြင်း

၄။ အဆင့်အားလုံးကိုပြန်ကြည့်ခြင်း သင်ကြားမှုဘောင်ရဲ့ထိရောက်မှုနဲ့ အရေးပါပုံတို့ကိုဆွေးနွေးခြင်း

အပိုင်း ၃။ အကောင်အထည်ဖော်မှုစီစဉ်ခြင်း

၁။ သင်ကြားမှုဘောင်ကို ဘယ်မှာ ဘယ်လို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မယ်ဆိုတာဆွေးနွေးခြင်း

၂။ သင်တန်းသူသင်တန်းသားတွေ အဖွဲ့လိုက် (သင်ရတဲ့အတန်း ဒါမှမဟုတ် သင်ခန်းစာအလိုက်) နမူနာသင်ခန်းစာ တခုရှာခြင်း

(page 7)

၃။ သင်တန်းသူသင်တန်းသားများက အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ အစီအစဉ် တိတိကျကျရေးဆွဲခြင်း၊ ဒီအစီအစဉ်မှာစတင် အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ရက်သတ်မှတ်ခြင်းနဲ့ အုပ်စုနဲ့နောက်ဆက်တွဲဆွေးနွေးဖို့ အချိန်သတ်မှတ်ချက်တို့ပါရပါမယ်။

၄။ သင်တန်းသူ သင်တန်းသားများက သင်ကြားမှုဘောင်ကိုသုံးပြီးမကြာခဏကျောင်းသားကျောင်းသူတို့ရဲ့ ပြန်လည် ဖြေကြားချက်တွေနဲ့ဆရာ ဆရာမများရဲ့မေးခွန်းတွေကို အုပ်စုလိုက် နောက်ဆက်တွဲစည်းဝေးပွဲတွေမှာ ဆွေးနွေးဖို့ မှတ်တမ်းထားရပါမယ်။

(page 9)

အပိုင်း ၁။ နမူနာပုံစံ သင်ကြားမှုဘောင် သင်ခန်းစာ

သမိုင်းဆိုတာ ပညာရေးနဲ့ ကပ်ဆိုက်မှုတို့ရှိပြိုင်ပွဲပါပဲ။

အိပ်ချ်ဂျီ ဝဲလ်စ်

စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းတို့အတွက်ဘောင်
နမူနာသင်ခန်းစာ

နောက်ခံအကြောင်းရင်း

အသိဉာဏ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့အချက်အလက်တွေကို သင်ယူခြင်း ဒါမှမဟုတ် လက်တွေ့ကျတဲ့ အတွေးအခေါ်ပညာရပ်
တွေကိုသင်ယူခြင်း ၂ခုမှာ ဘယ်ဟာက ပိုအရေးကြီးသလဲဆိုတာကို ပညာရှင်များ ငြင်းခုံလေ့ရှိပါတယ်။ အချက်
အလက်တွေကိုသင်ယူတာ ပိုအရေးကြီးတယ်လို့ယူဆတဲ့လူတွေက ဒီအချက်အလက်တွေကို လုံလုံလောက်လောက်
သင်ယူထားရင် ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေဟာ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်မှာ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ပါဝင်နိုင်မယ်လို့ယုံကြည်ပြီး
သဘောတရားအသိနဲ့ လက်တွေ့ အတွေ့အကြုံတွေကို အရေးကြီးဆုံးလို့ယူဆသူတွေကတော့ အသိဉာဏ်ချည်း
သက်သက်က မလုံလောက်ဘူးလို့ယူဆပါတယ်။ သူတို့က အသိဉာဏ်ဆိုတာ အသုံးကျမှ တန်ဖိုးရှိပြီး သဘောတရား
ကိုနားလည်ထားမှ လက်တွေ့ကျမယ်။ အသစ်အဆန်းတီထွင်ပြီး အရေးကြီးတဲ့နေရာမှာအသုံးချနိုင်မယ်လို့ဆိုပါတယ်။

အသိဉာဏ်ဆိုတာ အသုံးကျပြီး
သဘောတရားကိုနားလည်မှ
တန်ဖိုးရှိတယ်။

အချက်အလက်တွေကိုသိတာ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ ဘယ်သူကမှ သံသယမရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်
လျင်မြန်စွာပြောင်းလဲလာတာနဲ့အမျှ အချက်အလက်တွေက ကျောင်းသားတွေကို သူတို့အနာဂတ်အတွက် လုံလုံ
လောက်လောက်ပြင်ဆင်ပေးနိုင်မယ်ဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်ဟာ ထောက်ခံမှုနည်းလာပါတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေနဲ့ ဒီနေ့
ရာနန်းပြည့်သိထားတာတွေဟာ ၂၅နှစ်ကြာရင် ရရှိနိုင်မယ့် အသိဉာဏ်ဗဟုသုတတွေရဲ့ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းက ၁၅ ရာခိုင်
နှုန်းလောက်သာရှိတော့မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင်ဒီအသိဉာဏ်တွေဟာလည်း လူတိုင်းရနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလက်
ထရောနစ်ဆက်သွယ်ရေးတွေ တကမ္ဘာလုံးမှာ အနှံ့အပြားသုံးနိုင်လာတာနဲ့အမျှ ကျောင်းတွေ အိမ်တွေကလည်း
တကမ္ဘာလုံးက သတင်းအချက်အလက်တွေ ရရှိတဲ့နေရာတွေဖြစ်လာတယ်။ ဒီလိုပြောင်းလဲနေတဲ့ လောကကြီးမှာ
အောင်မြင်ဖို့ရာကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ ဘယ်အချက်အလက်တွေဟာအရေးကြီးပြီး ဘယ်ဟာတွေကတော့ဖြင့်
အရေးမကြီးဘူးဆိုတာ စစ်တတ်ဖို့လိုပါတယ်။ အချက်အလက်တွေလည်းတခုနဲ့တခု ဘယ်လိုဆက်စပ်နေတယ်ဆိုတာ
နားလည်နိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ အသိဉာဏ်အသစ်တွေနဲ့ အတွေးအခေါ်အသစ်တွေကို အခြေအနေအလိုက်ထားနိုင်ပြီး
အတွေ့အကြုံအသစ်တွေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်တတ်ပြီး မသက်ဆိုင်တဲ့ ဒါမှမဟုတ် မမှန်တဲ့သတင်း အချက်အလက်
တွေကို ပယ်တတ်ဖို့လိုပါတယ်။

အနာဂတ်ဆိုတာ သတင်းအချက်အလက်တွေ
ကိုဝေဖန်ပိုင်းခြားစစ်ဆေးတတ်ဖို့ မိမိတို့ရဲ့အမှန်တရား
မိမိတို့ဖာသာ တည်ဆောက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေဟာ သတင်းအချက်အလက်တွေကို အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့အတွေးအခေါ်တွေအဖြစ် ခွဲခြားနိုင်စေတဲ့ လက်တွေ့ကျတဲ့ စဉ်းစားနည်းတွေ ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် သုံးနိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီအဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို လက်တွေ့ကျတဲ့အပြုအမူတွေအဖြစ် ပြောင်းလဲနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အတိုပြောရရင်တော့ သူတို့ဟာ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားတဲ့သင်ယူသူတွေဖြစ်ရပါမယ်။ ဒါပေမယ့် ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေဟာ ဒီလို အလိုအလျောက် မဖြစ်လာနိုင်ပါဘူး (Collins & Mangieri, 1992)။ မိမိနဲ့သက်ဆိုင်ပြီး အသုံးဝင်တဲ့ အချက်အလက်တွေနဲ့ အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ ကြုံခြင်း၊ ကိုင်တွယ်ခြင်းအတွေ့အကြုံတွေရှိရပါမယ်။ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိစစ်ခြင်းနဲ့ စဉ်းစားခြင်းတို့ကို စနစ်တကျလုပ်ရပါမယ်။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းဖြင့်ကျောင်းမှာနေတုန်း သတင်းအချက်အလက်တွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး လမ်းညွှန်းမှု၊ ပေးယုံမက နောက်ပိုင်းမိမိဖာသာ ဝေဖန်စဉ်းစားဖို့ အတွက်ပါ ဘောင်အဖြစ်ရှိနေမှာပါ။ ဒါကြောင့် ဆရာ ဆရာမတွေအနေနဲ့ စနစ်ကျပြီး ထင်ရှားတဲ့ ဘောင်ပေးရပါမယ်။ စနစ်ကျမှ ကျောင်းသား ကျောင်းသူတွေနားလည်ပြီး ပုံမှန်အသုံးပြုနိုင်ပါမယ်။ ထင်ရှားမှုသာ ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သင်ယူတဲ့အခါ မိမိတို့ကိုယ်ကို စမ်းစစ်ပြီး တွေးခေါ်မှုအစဉ်ကိုစိမ့်နိုင်ပါမယ်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းဟာ စနစ်တကျ တည်ဆောက်ထားတဲ့ အတန်းရဲ့ရလဒ်ဖြစ်တယ်။ ဒီအတန်းဟာ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားရေးကိုမွေးမြူပေးပါတယ်။

ဒီလမ်းညွှန်းစာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့ သင်ကြားခြင်းနဲ့သင်ယူခြင်းဘောင်ကို သုံးပြီး အတန်းအမျိုးမျိုး ဘာသာရပ်အမျိုးမျိုးမှာ စနစ်တကျအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ပါသည်။ ဒီနည်းက ကျောင်းသားတွေရဲ့ဝေဖန်သုံးသပ်မှု၊ အဓိပ္ပာယ်ဖော်မှုနဲ့ ဝေဖန်ပြန်လည်စဉ်းစားမှုတို့ကို မြှင့်တင်ပေးပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် စဉ်းစားရာမှာ ဒါမှမဟုတ် သင်ယူရာမှာ ဒီဘောင်ကိုအသုံးပြုရင် မိမိတို့ရဲ့အသိပညာကို အခြေအနေနဲ့အညီ စဉ်းစားနိုင်ပြီး သိပြီးသား အချက်အလက်တွေအပြင် ဗဟုသုတအသစ်တွေကိုလည်းထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ပါမယ်။ သင်ယူမှုအသစ်တွေမှာ တက်တက် ကြွကြွပါဝင်ပြီး မိမိတို့ရဲ့နားလည်မှုတွေ ဘယ်လိုပြောင်းသွားသလဲဆိုတာလဲ ပြန်စဉ်း စားနိုင်ပါမယ်။ ဒီပုံစံကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် (Vaughn and Estes, 1986) ရဲ့ပုံစံပေါ်အခြေခံထားပြီး (Meredith and Steele) ရဲ့ပုံစံကိုပြောင်းပြီး အကျယ်ချဲ့ထားပါတယ်။

သင်ကြားခြင်းနဲ့သင်ယူခြင်းအတွက်ဘောင်

သင်ကြားမှုအခြေအနေအတွင်းက လက်တွေ့လုပ်ကိုင်မှု ဒီသင်ကြားခြင်းနဲ့သင်ယူခြင်းဘောင်ကို လက်တွေ့နားလည်ပါမယ်။ ဒီလမ်းညွှန်းစာအုပ်က ဘောင်ပေးမှာဖြစ်ပြီး ဒီပုံစံအတွင်းမှာပဲ လုပ်ငန်းစဉ်တွေကိုစစ်ဆေးတဲ့ ဆွေးနွေးပွဲတွေ လုပ်သွားပါမယ်။ ဒီဆွေးနွေးပွဲမှာ နောက်ခံအကြောင်းရင်းလည်းပါပြီး သင်ကြားခြင်းနဲ့သင်ယူခြင်း တို့ရဲ့နောက်ဆက်တွဲ အဓိပ္ပာယ်တွေလည်းပါပါမယ်။

သင်ကြားမှုသင်ယူမှုဘောင်ကိုလက်တွေ့ကျင့်သုံးခြင်း

သင်တန်းသူ သင်တန်းသားတွေကို ဘာဖြစ်မလဲ သူတို့ဆီက ဘာတွေမျှော်လင့်ထားသလဲဆိုတာ နဲ့နဲ့ပြောပြပါ။ သင်တန်းသူ သင်တန်းသားတွေဟာ စာဖတ်ရမှာဖြစ်ပြီး တဦးချင်းစီ ဒါမှမဟုတ် အဖွဲ့လိုက်လေ့ကျင့်ခန်းတွေမှာ ပါဝင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဆောင်းပါးတို တခုလည်းဖတ်ရပါမယ်။ ဒီလိုလုပ်ရာမှာ ပထမအကြောင်းအရာကို ဂရုစိုက်ပြီး နောက်သင်ယူမှု လုပ်ငန်းစဉ်ကို ခံယူပါ။ ဘာတွေသင်ကြားနေတယ်ဆိုတာရော သင်ကြားမှုကို ဘယ်လိုတုံ့ပြန် နေတယ်ဆိုတာရော သတိထားပါ။ ဒုတိယအနေနဲ့ သင်တန်းပို့ချသူဟာ သင်ကြားနည်းဆိုင်ရာ ဘယ်လိုလုပ်နေသလဲဆိုတာ သတိပြုပါ။ နမူနာသင်ခန်းစာအပြားမှာ သင်ယူသူတွေအနေနဲ့ ဘယ်လိုခံစားရတယ်ဆိုတာရယ် ပြီးတော့ ဒီသင်ခန်းစာကို သင်ကြားနည်းဘက်ကနေ ကြည့်ပြီး နည်းစဉ်ကိုဆွေးနွေးမှာ ဖြစ်ကြောင်းရှင်းပြပါ။

ပြီးရင်အောက်ပါဖော်ပြချက်လို နိဒါန်းပျိုးပြီး စသင်ပါ။

အခု **Keith G.Hay** ရေးထားတဲ့ ပင်လယ်လိပ်ကြီးများလို့ခေါ်တဲ့ ဆောင်းပါးတိုကိုဖတ်ပါ။ မဖတ်ခင် ပင်လယ်လိပ်တွေအကြောင်း ပထမစဉ်းစားကြစို့။ ဆွေးနွေးဖို့အဖော်တယောက်ရှာပါ။ နောက်သုံးမိနစ်က ငါးမိနစ်အတွင်း အဲဒီအဖော်နဲ့ပင်လယ်လိပ်ကြီးတွေအကြောင်း သိသမျှစာရင်းလုပ်ပြီး ချရေးပါ။ စိတ်ထဲပေါ်လာသမျှ တိကျသည်ဖြစ်စေ မတိကျသည်ဖြစ်စေ ချရေးဖို့အရေးကြီးပါတယ်။ စာရင်းစရေးပါ။

အကြောင်းအရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အကြံတွေစုပါ။

အတွဲတွေဆွေးနွေးလို့အပြီးမှာ သူတို့ပင်လယ်လိပ်တွေအကြောင်း ဘာသိသလဲဆိုတာ သူများနဲ့ဝေငှရအောင်မေးပါ။ သူတို့ပြောသမျှကို နံရံပေါ်မှာရှိတဲ့စာရွက် ဒါမှမဟုတ် အိုဗာဟက်ပရိုဂျက်တာ (**overhead projector**) ပေါ်မှာရေးပါ။ တခါတခါ တခြားလူတွေကို သူတို့ပြောတာတွေနဲ့ သဘောတူ မတူမေးပါ။ ဥပမာ၊ ပင်လယ်လိပ်တွေနဲ့ ပတ်သက်လာလျှင် ဥဘယ်နှစ်လုံး ဥသလဲ၊ သူတို့ဘာတွေစားသလဲ၊ ဘယ်လောက်အထိ ကြီးထွားကြသလဲ ဆိုတာတွေမှာ သဘောထား ကွဲလွဲလေ့ရှိပါတယ်။ တကယ်လို့ကွဲလွဲမှုမရှိလျှင် ဒီမေးခွန်းတွေကို ဘယ်လိုထင်သလဲလို့ မေးနိုင်ပါတယ်။ ဆွေးနွေးစေပါ။ ခင်ခင်မင်မင်ပဲ သဘောထားကွဲလွဲမှုတွေရှိစေပါ။ ပြီးတော့ ထင်မြင်ချက်တွေ အများကြီးထဲက တခု ဒါမှမဟုတ် နောက်တခုအတွက် ရပ်တည်စေပါ။ ဆောင်းပါးရဲ့အကြောင်းအရာပေါ်မူတည်ပြီး ဆွေးနွေးသူတွေ မပြောရသေးတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ ရောက်သွားအောင် မေးခွန်းတွေမေးပါ။

နောက် အောက်ပါကြေငြာချက်နဲ့တူတဲ့ ကြေငြာချက်မျိုးကြေငြာပါ။
ဆောင်းပါးဖတ်ဖို့ပြင်ဆင်ဖို့ အချိန်ကျပါပြီ။ ဖတ်နေတုန်း ဆောင်းပါးဘေးက ဘေးကွက်လပ်မာရှင်မှာ အမှတ်အသား တချို့ လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။

ပြီးရင် **Interactive Noting System for Effective Reading and Thinking (INSERT)** နည်း အကြောင်းပြောပြပါ။ အမှတ်အသားတွေက အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါတယ်။

- တကယ်လို့ဖတ်ရတာဟာ သိထားတာ ဒါမှမဟုတ်ထင်တာနဲ့ကိုက်ညီသွားရင် ဘေးကွက်လပ်မာရှင်မှာ □ လို့အမှတ်အသားရေးပါ။
- ဖတ်လို့သိရတဲ့အချက်တွေဟာ သိထားတာ ဒါမှမဟုတ် သိတယ်လို့ထင်ထားတာနဲ့ လွဲနေရင်တော့ အနုတ် လက္ခဏာ (-) လို့အမှတ်အသားလုပ်ပါ။
- + တကယ်လို့ ဖတ်လိုက်ရတဲ့အချက်အလက်ဟာ အသစ်ဖြစ်နေမယ်ဆိုရင် အပေါင်းလက္ခဏာ (+) ရေးပါ။
- ? တကယ်လို့ အချက်အလက်တွေကိုနားမလည်ဘူး ဒါမှမဟုတ် အဲဒါတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပိုသိချင်တယ်ဆိုရင် မေးခွန်းအမှတ်အသား ? ရေးပါ။

INSERT နည်းဟာ ဘယ်လောက် နားလည်တယ်ဆိုတာစစ်ဆေးပါတယ်။

မိမိသိထားမှု၊ နားလည်မှုတို့အတိုင်း ဘေးကွက်လပ်မာရှင်မှာ ဒီလက္ခဏာလေးခုကိုသင့်တော်သလိုရေးပါ။ ဝါကျတိုင်း အတွေးအခေါ်တိုင်းအတွက် ရေးစရာမလိုပါဘူး။ ယေဘုယျအားဖြင့် စာပိုဒ်နဲ့စာဖတ်သူတို့အကြား အဆက် အစပ် ဘယ်လောက်ရှိတယ်ဆိုတာ ပြဖို့ပါပဲ။ စာတိုဒ်မှာ လက္ခဏာနှစ်ခုလောက်သာရှိချင်ရှိမယ်။ တခါတလေပိုများချင် များမယ်။ အောက်ပါဆောင်းပါးကို စဖတ်ပါ။ ဖတ်ရင်းအမှတ်အသားတွေလုပ်ပါ။ သင်တန်းသူ သင်တန်းသားတွေ ဖတ်ဖို့ ဆောင်းပါးတွေဝေပါ။ နမူနာဆောင်းပါးဖြစ်တဲ့ ပင်လယ်လိပ်ကြီးတွေအကြောင်းကတော့ နောက်ဆက်တွဲမှာ ပါပါတယ်။ သင်တန်းသူသင်တန်းသားတွေ အားလုံးနီးပါး ဖတ်ပြီးသွားရင်အောက်ပါအတိုင်းဆက်လုပ်ပါ။

စာပိုဒ်ဖတ်ပြီးသွားလို့ ဒီစာပိုဒ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ခဏစဉ်းစားပါ။ ကိုယ့်အဖော်နဲ့ဖတ်ခဲ့ရတာကိုဆွေးနွေးပါ။ ဘယ်အရာ တွေဟာ သိထားတဲ့အတိုင်းတူနေသလဲ။ ဘယ်အရာတွေကတော့ထင်တာနဲ့လွဲနေသလဲ။ ဘာအကြောင်းတွေ အသစ် သိရသလဲ။ ဘာတွေမေးစရာရှိသလဲ။ လုပ်ထားတဲ့စာရင်းကို ပြန်ကြည့်ချင်ကြည့်၊ ဒါမှမဟုတ် ဆောင်းပါးပြန်ဖတ်ချင် ဖတ်ပြီး လုပ်ထားတဲ့အမှတ်အသားတွေပြန်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ သင်တန်းသားတယောက်စီ အောက်ပါဇယားလို အချက်အလက်တွေကို ခွဲခြားဖို့ ဇယားဆွဲရင် ကောင်းပါတယ်။

အစပိုင်းအစီအစဉ်အတွက်
၁ နာရီ ၁ နာရီခွဲကြာတတ်
ပါတယ်။

□	+	-	?
<p>အကောင်ငယ်လေးတွေ ကိုမိမိတို့ဖာသာအသက် ရှင်ဖို့ချန်ထားခဲ့တယ်။</p> <p>နှစ်တိုင်း ဒီကမ်းခြေမှာပဲ ဥလာဥတယ်။</p>	<p>အပင်နဲ့ ငါးစားတယ်။</p> <p>ကီလိုမီတာထောင်ပေါင်း များစွာခရီးသွားတယ်။</p> <p>မျက်ရည်ကျတယ်။</p>	<p>ဥ ၅၀ က ၁၀၀ လောက် ဥတယ်။</p>	<p>အကောင်ငယ်လေး တွေဘယ်သွားသလဲ။</p> <p>ဒီကမ်းခြေကိုပဲဘယ်လို ရှာပြီးပြန်လာကြသလဲ။</p>

ဒီဆောင်းပါးကို အဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးပါ။ အဖွဲ့လိုက်နံရံကစက္ကူမှာရေးထားတာ ဒါမှမဟုတ် အိုဗဟက်ပရိုဂျက်တာ မှာ ရေးထားတဲ့အကြံစုထားတာတွေကို ပြန်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ သဘောမတူတာတွေဆွေးနွေးပြီးဒီဆောင်းပါးက ဒီသဘော မတူတာတွေအတွက် အဖြေပေးသလား ဒါမှမဟုတ် တခြားဖတ်စရာတွေလိုသေးသလားဆိုတာ ဆွေးနွေးပါ။ သဘော မတူတာတွေများရင် ဒီဆွေးနွေးပွဲ ကျယ်ပြန့်နိုင်ပါတယ်။ ဒီအစီအစဉ်တစ်ခုလုံး တနာရီက တနာရီခွဲ လောက်ကြာနိုင် ပါတယ်။ ပိုရှည်တဲ့ဆောင်းပါးဆိုရင် ပိုကြာနိုင်ပါတယ်။

သဘောမတူတဲ့အချက်တွေနဲ့ ငြင်းခုံပြီး တခြားဖတ်စရာတွေရှာပါ။

(page 15)

အပိုင်း ၂။ လုပ်ငန်းစဉ်ကို စစ်ဆေးခြင်း

ကျောင်းသားတွေဟာ တယောက်နဲ့တယောက်ရော ကမ္ဘာကိုပါ မိမိတို့ ဘာသိတယ်ဆိုတာ ပြောပြဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုမှ သူတို့သိတာတွေကို သိနိုင်မှာပါ။ ဒီလိုပြောပြခြင်းဖြင့်လည်း သူတို့သင်ယူနိုင်ပါမယ်။ ဒီလိုပြောပြခြင်းဖြင့် သူတို့ဟာ မိမိသဘောပေါက်တဲ့အတိုင်း ကျန်တဲ့လူတွေအားလုံးအတွက် လောကကြီးကို အဓိပ္ပာယ်ပြန်ဆိုမှာပါ။

ဂျူဒစ် ရင်းနိုရီ

(page 16)

ဘောင်ကိုစစ်ဆေးခြင်း

အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း (Evocation)

ဆွေးနွေးပြီးရင် အခုလုပ်ခဲ့တာတွေကို ပြန်ပြီးသုံးသပ်ရမှာဆိုတာရှင်းပြပါ။ အောက်မှာပြထားသလို သင်တန်းသား သင်တန်းသူတွေကို လမ်းညွှန်ပါ။

အခုလိုဘောင်ကို လက်တွေ့ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီးဖြစ်လို့ ဘာတွေဖြစ်ခဲ့သလဲဆိုတာ ပြန်ကြည့်ရအောင် ပင်လယ်လိပ်ကြီး တွေအကြောင်း မဖတ်ခင် အစအကြောင်းပြန်စဉ်းစားပါ။

ဘာလုပ်ခိုင်းသလဲ။

သင်တန်းသားတွေကို ပြောဖို့အချိန်ပေးပါ။ စိတ်ရှည်ပါ။

ပထမစစ်ချင်း ပင်လယ်လိပ်ကြီးတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကိုယ်သိထားတာတွေအားလုံးပြန်စဉ်းစားပြီးစာရင်း လုပ်ရပါတယ်။

အကြောင်းအရာတခုနဲ့ပတ်သတ်ပြီး စဉ်းစားတဲ့လုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်း စဉ်းစားခြင်း

တခြားဘာတွေလုပ်သေးသလဲ။

နောက်တော့အဖွဲ့လိုက် ဆွေးနွေးပြီးအချင်းချင်းဝေငှပါတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ပင်လယ်လိပ်ကြီးတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သိသမျှ မှန်မမှန်ပုံမနေတော့ပဲ အကုန်ထုတ်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ စဉ်းစားခြင်း သင်ယူခြင်းဘောင်ရဲ့ အဆင့်သုံးဆင့်မှာ ဒါဟာ ပထမဆုံးအဆင့်ပါ။ အဲဒါကို အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်းအဆင့် (evocation) လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဒီဘောင်ကို သုံးတဲ့ အတန်းတွေမှာ ဒီအဆင့်မှာကျောင်းသားတွေကို ပထမသိထားတာတွေကို စုပြီးစာရင်း လုပ်ခိုင်းပါတယ်။ တခါတလေ တယောက်တည်း၊ တခါတလေအတွဲလိုက်လုပ်ရတယ်။ ပြီးရင် အုပ်စုလိုက်လုပ်ရ ပါတယ်။ တယောက်ယောက်က ဒီအကြံတွေကို သင်ပုန်းကြီးမှာရေး ဒါမှမဟုတ် ဒီမှာလိုလုပ်ပါတယ်။ အကြံ အားလုံးကို တိကျသလားဆိုတာ မစိုးရိမ် ပါဘူး။ စာပိုဒ်နဲ့သက်ဆိုင်ပေမယ့် မဆွေးနွေးခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတွေ နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ အကြံတွေပေါ်ထွက် လာအောင် ဆရာတွေကမေးခွန်းတွေမေးနိုင်ပါတယ်။ ဒီအဆင့်မှာ ဆရာတွေက တတ်နိုင်သလောက် စကားနည်းနည်း ပဲပြောပြီး ကျောင်းသားတွေကိုပြောပါစေ။ ဆရာတွေရဲ့အခန်းက လမ်းညွှန်ဖို့၊ အကြံတွေထုတ်ဖော်ဖို့နဲ့ ကျောင်းသား တွေရဲ့ အကြံတွေကို ကောင်းကောင်းနားထောင်ဖို့ပါပဲ။

ပြီးရင်အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်းအဆင့်ကိုဆွေးနွေးရပါမယ်။ ဒီအချိန်မှာ အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်းအဆင့်မှာ ဘာလုပ်ခဲ့သလဲ ဆိုတာ ပြန်စဉ်းစားခိုင်းပါ။ ဘာလုပ်ခဲ့သလဲ၊ ပြီးတော့ သင်တန်းသားတွေအနေနဲ့ သင်ယူသူတွေ ဖြစ်ရတဲ့ အပေါ်မှာ ဘယ်လိုထိရောက်မှုရှိသလဲ၊ အဆုံးမှာ သင်ကြားနည်းရှုထောင့်ကကြည့်ရင် အကြံတွေဘယ်လို ထွက်ပေါ် စေနိုင်ခဲ့ သလဲ ဆိုတာတွေ ပထမစဉ်းစားပါ။ အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အကြံတွေပါအောင် ဆွေးနွေးပွဲကို ထိန်းသွားပါ။

အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်းအဆင့်ရုံနောက်ခံအကြောင်းရင်း

ဒီအဆင့်မှာကျောင်းသားတွေဟာအရေးပါတဲ့စဉ်းစားမှုတွေလုပ်ရပါတယ်။ ပထမသူတို့ဟာအကြောင်းအရာ တစ်ခုနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာသိသလဲဆိုတာပြန်စဉ်းစားရပါတယ်။ သူတို့သိတာတွေကို ပြန်စစ်ဆေးပြီး မကြာခင် အသေး စိတ်လေ့လာရတော့မယ့် အကြောင်းအရာအကြောင်း စဉ်းစားရပါတယ်။ အရေးကြီးတာက ဒီလေ့ကျင့်ခန်းအားဖြင့် အသိဉာဏ်အသစ်ထပ်သွင်းနိုင်မယ့် အသိဉာဏ်အဆင့်ကိုသတ်မှတ်ပါတယ်။ တာရှည်ခံတဲ့ အသိဉာဏ်တိုင်းဟာ သိပြီးသား နားလည်ပြီးသားအသိဉာဏ်အတွင်းမှာ ဖြစ်လို့ဒါဟာအရေးကြီးပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ နောက်ခံ အကြောင်းအရာမရှိပဲ တင်ပြထားတဲ့အချက်အလက်တွေကို မိမိတို့သိပြီးသားအသိဉာဏ်နဲ့မဆက်စပ်နိုင်လို့ ဒီအသိ ဟာ တာရှည်ခံမှာမဟုတ်ပါဘူး။

စိတ်ဝင်စားမှုကိုနိုးဆွပေးပါ။
ကျောင်းသားတွေကို သူတို့
သိတာတွေကြောင်းစဉ်းစားစေပါ။

သင်ယူခြင်းဆိုတာ အသိဉာဏ်အသစ်ကို သိပြီးသားနဲ့ဆက်စပ်ပေးတာပါ။ သိပြီးသားအသိဉာဏ်နဲ့ ယုံကြည်ချက်တွေ အပေါ်မူတည်ပြီး ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် အခြေခံကြီးကြီးမားမားကို တည်ဆောက်နိုင်မှာဖြစ်ပြီး တာရှည်ခံ မယ့်နားလည်တဲ့အသိဉာဏ်တွေကို ရရှိနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ သိထားတာတွေနဲ့ယုံကြည်မှုတွေကို စစ်ဆေးမှုမရှိရင် နားလည်မှုလွဲတာတွေ၊ နားမလည်တာတွေနဲ့ အမှားတွေသိလာမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီအဆင့်ရဲ့ ဒုတိယ ရည်ရွယ်ချက် ကတော့ ကျောင်းသားတွေကို တက်တက်ကြွကြွ အလုပ်လုပ်စေတာပါ။ သင်ယူခြင်းဟာ တက်ကြွတဲ့ လုပ်ဆောင်မှု တစ်ခုပါ။ များသောအားဖြင့်ကျောင်းသားတွေဟာ အတန်းထဲကခုံမှာ ဆရာတွေရဲ့တွေးတောချက်တွေကို နားထောင် ရင်း မှတ်စုထုတ်ရင်ထုတ် မထုတ်ရင်စိတ်ကူးယဉ်နေတတ်ပါတယ်။

သင်ယူခြင်းဟာ တက်ကြွတဲ့
လုပ်ရပ်တစ်ခုပါ။

အဓိပ္ပာယ်ရှိပြီး တာရှည်ခံမယ့် ဝေဖန်စဉ်းစားထားတဲ့ နားလည်မှုမျိုးရဖို့ ကျောင်းသားတွေဟာ တက်တက်ကြွကြွ သင်ယူရပါမယ်။ မိမိတို့စကားနဲ့ မိမိတို့ဟာ မိမိတို့စဉ်းစားပြီး မိမိတို့နားလည်တာတွေကို တက်တက်ကြွကြွ စဉ်း စားခြင်း၊ စာရေးခြင်း၊ ဒါမှမဟုတ် စကားပြောခြင်းတို့ကတော့ ထုတ်ဖော်ပြရပါမယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့အသိဉာဏ်ဟာ သတိထားမိတဲ့အဆင့် ရောက်သွားပြီး အရင်ကအကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ပတ်သက်ပြီး သိထားတာတွေ ထွက်ပေါ် လာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့နားလည်လာရတဲ့အခြေအနေဟာ ထင်ရှားလာတာကြောင့် ကျောင်းသားဟာ အချက်အလက်အသစ်တွေကို သိထားတဲ့အချက်တွေနဲ့ ပိုမိုလွယ်လွယ်ကူကူဆက်စပ်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း တတိယအဆင့်မှာ အကြောင်းအရာကို ဘာဖြစ်လို့လေ့လာသလဲနဲ့ စိတ်ဝင်စားမှုနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တို့ကို ကြည့်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ လေ့ကျင့်ခန်းတခုမှာ တက်တက်ကြွကြွပါဝင်ဖို့ရာ စိတ်ဝင်စားမှုနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တို့ကအရေးကြီးပါတယ်။ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့သင်တာ ရည်ရွယ်ချက်မရှိပဲသင်တာထက် ပိုထိရောက်ပါတယ်။ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ၂ မျိုးရှိပါတယ်။ ဆရာဒါမှမဟုတ် ဖတ်စာက ချပေးတဲ့ရည်ရွယ်ချက်ရယ် နောက်တမျိုးကတော့ ကျောင်းသားရဲ့ရည်ရွယ်ချက်တို့ပါပဲ။ များသောအားဖြင့် ကိုယ့်စိတ်ဝင်စားမှုက ကိုယ့်ရည်ရွယ်ချက်ကို ပေါ်လာစေပြီး ကိုယ့်ဟာကိုယ်ချမှတ်တဲ့ရည်ရွယ်ချက်တွေက ပြင်ပကချပေးတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ထက် ပိုထိရောက်ပါတယ်။ တည်မြဲတဲ့ စိတ်ဝင်စားမှုမရှိရင် အသိဉာဏ်အသစ်တွေကိုတည်ဆောက်ဖို့ဆန္ဒနည်းသွားပါမယ်။ ပင်လယ်လိပ်ကြီးတွေအကြောင်း စာပိုဒ်မဖတ်ခင် အကြံတွေစုပြီး စာရင်းလုပ်ခိုင်းခြင်းနဲ့ စိတ်ဝင်စားမှုပေးလိုက်ပါတယ်။ အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် နောက်ထပ်အကြံတွေပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒီအကြံတွေနဲ့ ယုံကြည်မှုတွေထဲမှာ ကွဲပြားတာတွေလဲပါချင်ပါမယ်။ ဒီလို မတူညီတာတွေကို အတန်းထဲမှာ ဖော်ထုတ်လိုက်ခြင်း ဖြင့် မေးခွန်းတွေမေးလာကြပြီး မေးခွန်းတွေဟာ နားလည်ဖို့ စာဖတ်ချင်အောင်ကြီးမားတဲ့ နိုးဆော်မှုကြီးတခုဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အမေရိကန်သုတေသီတယောက်ကတော့ နားလည်ခြင်း ဆိုတာရဲ့ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်ဟာ “ကိုယ့်မေးခွန်းအတွက်အဖြေရခြင်းပဲ” လို့ဆိုပါတယ်။ (Pearson, in Pearson & Fielding, 1991)

ရေရှည်သင်ယူနိုင်ဖို့
သင်ယူခြင်း ရည်ရွယ်ချက်
သတ်မှတ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်း

စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းဘောင်ရဲ့ ဒုတိယအဆင့်ကို အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်း လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဒီအဆင့်မှာ ဥပမာ၊ ပင်လယ်လိပ်ကြီးများတို့လို စာဖတ်ခြင်း၊ ရုပ်ရှင်ကြည့်ခြင်း၊ သူများမိန့်ခွန်းနားထောင်ခြင်း၊ ဒါမှမဟုတ် စမ်းသပ်မှု တခု လုပ်ခြင်း စတာတွေအားဖြင့် အချက်အလက်အသစ် ဒါမှမဟုတ် အတွေးအခေါ်အသစ်တွေနဲ့တွေ့ထိပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာဆရာတွေဟာ ကျောင်းသားတွေအပေါ် သက်ရောက်မှုအနဲဆုံးဖြစ်ပြီး ကျောင်းသား တွေဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် လေ့ကျင့်ခန်းတွေမှာ တက်တက်ကြွကြွပါဝင်ရပါမယ်။

ဒီအချိန်မှာ သင်တန်းသူသင်တန်းသားတွေကို သင်ခန်းစာရဲ့ ဒီအဆင့်မှာ သူတို့ဘာလုပ်လိုက်ကြသလဲဆို တာမေးပါ။ သူတို့စဉ်းစားဖို့နဲ့ သူတို့ရဲ့ သင်ယူမှုအတွေ့အကြုံကိုဆွေးနွေးဖို့ အချိန်ပေးပါ။ ပထမမှာ ဒီနည်းစဉ်က သူတို့ရဲ့ သင်ယူခြင်းအပေါ် ဘယ်လိုထိရောက်မှုရှိသလဲဆိုတာရယ် ဒုတိယအနေနဲ့ လုပ်သွားတာရဲ့ သင်ကြားနည်း ရှုထောင့်တို့ကို အလေးပေးပါ။

ကျောင်းသားတွေကို တသမတ်တည်းပါဝင်နေအောင်လုပ်တဲ့ သင်ကြားနည်းတွေရှိပါတယ်။ ပင်လယ်လိပ် ဥပမာ - စာဖတ်သူတွေကိုနားလည်မှုစစ်ဖို့ INSERT – Interactive Notating System for Effective)

(Reading and Thinking) နည်းသုံးဖို့ပြောပါတယ် (Vaughn & Estes, 1986)။ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အသက်နဲ့ ရင့်ကျက်မှုပေါ်မူတည်ပြီး သုံးတဲ့အမှတ်အသား အရေအတွက်ကွာပါတယ်။ ပထမတန်းက စတုတ္ထတန်း အထိ အမှတ်အသားနှစ်ခုသာသုံးပါစေ။ □ “ဒါသိပါတယ်” နဲ့ ? ဒါမှမဟုတ် - “ဒါမသိဘူး” ဆိုတာတွေသုံးဖို့ အကြံပြုပါတယ်။ စာဖတ်ခြင်းရဲ့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အတွေ့အကြုံအပေါ်မူတည်ပြီးတော့လည်း ကျောင်းသားတွေသုံးတဲ့ အမှတ်အသားတွေ ကွဲပြားပါတယ်။

INSERT နည်းကိုသုံးခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားတွေဟာ စာဖတ်ရင်းသူတို့ဘယ်လောက်နားလည်သလဲ ဆိုတာ စစ်ဆေးနိုင်ပါတယ်။ စာဖတ်သူတိုင်းလိုလို စာတမျက်နှာဖတ်မိပေမဲ့ ဘာဖတ်လိုက်သလဲဆိုတာ လုံးဝ မေ့နေတာ ဖြစ်ဖူးပါမယ်။ အဲဒါဟာ နားမလည်ပဲ ဖတ်တာ၊ စာဖတ်စဉ် ဦးနှောက်က အလုပ်မလုပ်ပဲနေတာ၊ ပြီးတော့ ဖတ်တာဘယ်လောက်နားလည်သလဲဆိုတာ မစစ်ဆေးရင်ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်တာသင်ယူခြင်းအတွက် အရေးကြီးပါတယ်။ သင်ယူနေသူဟာ ပါဝင်မြေ့ရင် သင်ယူဖို့အခွင့်အရေးတွေဆုံးရှုံးနိုင်ပါ တယ်။

INSERT နည်းဟာ စာနဲ့ ထိတွေ့နေမှုကို ထိန်းထားပေး ပါတယ်။

အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်းအဆင့်ရဲ့နောက်ခံအကြောင်းရင်း

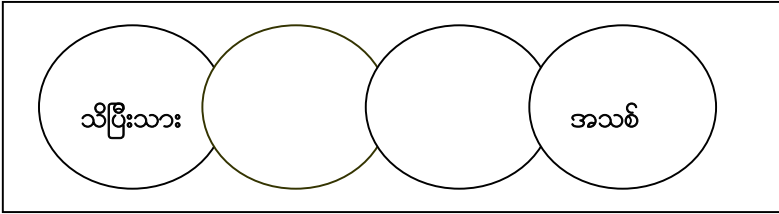
ဒီအဆင့်ရဲ့ပထမအရေးကြီးဆုံးလုပ်ငန်းကတော့ ပါဝင်မှု၊ စိတ်ဝင်စားမှု၊ အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်းအဆင့်က ရလာတဲ့ အရှိန် စတာတွေကို ထိန်းထားဖို့ပါ။ ဒုတိယအရေးကြီးဆုံးကတော့ ကျောင်းသားတွေ မိမိတို့နားလည်မှုကို စစ်ဆေးဖို့ ကြိုးစားရာမှာအထောက်အကူပေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အချက်အလက်တွေတွေ့လာတိုင်း တော်တဲ့ကျောင်းသားတွေနဲ့ တော်တဲ့စာဖတ်သူတွေဟာကိုယ်နားလည်မှုကိုစစ်ဆေးတတ်ပါတယ်။ နားလည်မှုလျော့လာတိုင်း စာဖတ်သူကောင်း တယောက်ဟာပြန်ဖတ်ပါတယ်။ တင်ပြမှုတခုကိုနားထောင်နေတဲ့သူတွေဟာ မေးခွန်းမေးမယ် ဒါမှမဟုတ် နားမလည် တဲ့စာတွေကို နောင်မှာပြန်ရှင်းဖို့မှတ်ထားမယ်။ ပါဝင်မှုမရှိတဲ့သင်ယူသူတွေဟာနားမလည် တာတွေကိုကျော်သွားပြီး၊ နားမလည်တာ၊ နားလည်လွဲတာ၊ အချက်အလက်ကျန်သွားတာတွေကို သတိမထားပါ ဘူး။

အဓိပ္ပာယ်ဖော်ဆောင်ဖို့ရာ ဆက်တိုက်ပါဝင်မှုနဲ့ မိမိ နားလည်မှုကိုစစ်ဆေးဖို့လို ပါတယ်။

မိမိနားလည်မှုကိုစစ်ဆေးတဲ့အခါ အခုသိလာရတဲ့အချက်အလက်တွေကို သိပြီးသား အကြောင်းအရာတွေထဲမှာ အသုံးပြုလိုက်ပါတယ်။ ပုံ ၁ မှာပြထားတဲ့အတိုင်း ကျောင်းသားတွေဟာ အသစ်နဲ့သိပြီးသားအကြား နားလည်မှု အသစ် တည်ဆောက်ပေးလိုက်ပါတယ်။

ဒီအဆင့်မှာ နေရာ၊ အခြေအနေ၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်း၊ နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ခြင်းနဲ့ ပူးပေါင်းခြင်းတို့နဲ့ပတ်သက် ပြီးဆွေးနွေးဖို့ တိုက်တွန်းပါတယ်။

ပုံ ၁ သိတာနဲ့မသိတာအကြား ဆက်စပ်ပေးခြင်း

ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်း

ဆောင်းပါးဖတ်ပြီးဘာလုပ်ကြသလဲဆိုတာမေးပါ။ ပြီးရင်တယောက်ချင်းစီ ဒါမှမဟုတ် အုပ်စုလိုက်အကြံစဉ်တွေ အကြောင်းနဲ့နဲ့ပါးပါးဆွေးနွေးပါ။

သင်ကြားခြင်းသင်ယူခြင်းဘောင်ရဲ့ တတိယအဆင့်က ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်း အဆင့်ပါ။ ဒီအဆင့်မှာကျောင်းသား တွေဟာ အသိဉာဏ်အသစ်တွေကို အဟောင်းတွေနဲ့ ပူးပေါင်းပြီးမိမိရဲ့ အသိဉာဏ်ဇယားကို ပြန်စီစဉ်ပါတယ်။ ဒီအဆင့်မှာ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိကိုယ်တိုင်တာရှည်ခံတဲ့ အသိဉာဏ်အသစ်တွေ တည်ဆောက်ပါတယ်။ သင်ယူခြင်းဟာ အမြဲပြောင်းလဲနေတဲ့အပြုအမူ တရပ်ဖြစ်ပြီး၊ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အသိတရားအသစ်တွေ ရသွားခြင်းကြောင့်ဖြစ်ဖြစ်၊ အပြုအမူအသစ်တရပ်ရသွားခြင်း ဒါမှမဟုတ် အယူအဆအသစ်တရပ် ရသွားခြင်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တနည်းမဟုတ်တနည်း အစစ်အမှန်ရေရှည်ပြောင်းလဲသွားပါတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ဖို့ကလည်း အသိဉာဏ်အသစ်တွေကို တက်တက်ကြွကြွနဲ့ မိမိမှာ ရှိတဲ့အသိဉာဏ်တွေနဲ့ ပြန်ပေါင်းစပ်ဖို့လိုပါတယ်။

တာရှည်ခံတဲ့ ပြောင်းလဲမှုကိုကြည့်ခြင်းဖြင့် သင်ယူမှု ရှိတယ်ဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။

ပင်လယ်လိပ်ကြီးတွေ ဥပမာကိုကြည့်ရင် မဖတ်ခင်လုပ်ထားတဲ့စာရင်းကို ပြန်ကြည့်ခြင်းနဲ့ ဆောင်းပါးကိုဆွေးနွေးခြင်း တို့နဲ့ ဘယ်အချက်ဟာအတည်ပြုနိုင်တဲ့သိပြီးသားအသိ ဘယ်ဟာကတော့ဖြင့် အတည်မပြုနိုင်ခဲ့ဘူး စသဖြင့် ဒီအဆင့်ကို ရရှိနိုင်ပါတယ်။ ပြီးရင် ဆောင်းပါးဖတ်တုန်း (INSERT) နည်းသုံးပြီးလုပ်ထားတဲ့အမှတ်အသားတွေ အတွက်ဇယားတခုလုပ်ပြီး နောက်ထပ်အချက်အလက်တွေလိုမလို ဆုံးဖြတ်ဖို့ အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေးပါတယ်။ ဒီလေ့ကျင့်ခန်းတွေအားဖြင့်စာဖတ်သူတွေဟာ ဆောင်းပါးကိုပြန်ကြည့်ရပြီးအချက်တွေကို ပြန်စဉ်းစားရပါတယ်။

သင်ယူသူတွေဟာ အကြံတွေကို မိမိတို့စကားနဲ့ ပြန်ပြောရင် မိမိတို့ ကိုယ်ပိုင်အကြံတွေ ဖြစ်သွားပါတယ်။

ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းအဆင့်ရဲ့ နောက်ခံအကြောင်းရင်း

ဒီအဆင့်မှာ ရရှိဖို့ရည်မှန်းချက် တချို့ရှိပါတယ်။ ပထမဆုံး ကျောင်းသားတွေဟာ ကြုံလာရတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ အချက်အလက်တွေကို မိမိတို့စကားနဲ့ပြန်ထုတ်ဖော်ပြောဖို့ပါ။ ဒါဟာအသိဉာဏ်ဇယားအသစ်တည်ဆောက်ရာမှာ လိုအပ်ပါတယ်။ ရေရှည်တတ်မြောက်ခြင်းနဲ့လေးလေးနက်နက် နားလည်ခြင်းတို့ဟာ တယောက်စီပေါ်မူတည်ပါတယ်။ မိမိတို့အခြေအနေမိမိတို့စကားနဲ့နားလည်ရင်အမှတ်မိဆုံးပါ။အချက်အလက်တွေကိုအဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့အခြေအနေဘောင် ထဲမှာထားရင် တာရှည်ခံပါတယ် (Pearson & Fielding, 1991)။ မိမိအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့ အခြေအနေကို ဘယ်လိုနားလည်ထားတယ်ဆိုတာကိုရင်းနှီးပြီးသားကိုယ်ပိုင်ဝေါဟာရတွေအဖြစ်ပြောင်းလဲခြင်းအားဖြင့်တည်ဆောက် နိုင်ပါတယ်။

အရာတခုကို မှတ်မိဖို့လိုရင်
မေ့ပါလိမ့်မယ်။ နားလည်ဖို့
လိုရင်တော့ မှတ်မိပါလိမ့်မယ်။

ဒီအဆင့်အတွက် ဒုတိယရည်မှန်းချက်က ကျောင်းသားတွေအကြားတက်ကြွတဲ့ အသိဉာဏ်ဖလှယ်မှုပြုလုပ်ပြီး မိမိ တို့ရဲ့ထုတ်သုံးရတဲ့ ဝေါဟာရ ကြွယ်ဝစေဖို့နဲ့ မိမိရဲ့အသိဉာဏ်ဇယားကိုတည်ဆောက်နေတုန်း တခြားအသိဉာဏ် ဇယား အမျိုးမျိုးနဲ့တွေ့ထိပေးလိုက်ဖို့ပါ။ ဒီအဆင့်မှာကျောင်းသားတွေ ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့်စဉ်းစားပုံအမျိုးမျိုးနဲ့ကြုံလာရ ပါတယ်။ ဒီအချိန်ဟာ သင်ကြားမှုလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပြောင်းလဲပြီး အတွေးအခေါ် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရတဲ့အချိန်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အချက်အလက်အသစ်တွေကို ပေါင်းစပ်ရတဲ့နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ဒီအချိန်မှာတွေ့ပေးလိုက်ရင် လက်တွေ့ အနာဂတ်မှာ အသုံးချနိုင်တဲ့ပုံပြောင်းလွယ်တဲ့ အသိဉာဏ်တွေဖြစ်သွားပါမယ်။

ဒီနေရာမှာလည်း ဒီအဆင့်ရဲ့အရေးပါပုံအကြောင်း ဆွေးနွေးဖို့အခွင့်အရေး တရပ်ရှိပါတယ်။ သင်တန်းသားတွေကို လက်ရှိသင်ယူမှုအတွေ့အကြုံကိုပြန်စဉ်းစားစေပြီး ဒီအဆင့်ကသင်ယူဖို့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေရဲ့ထိရောက်မှုရှိပုံကို စဉ်းစား စေပါရင် အထောက်အကူဖြစ်ပါတယ်။

အတွေးအခေါ်အမျိုးမျိုးကို
အားပေးပါက ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားမှု
ပိုထိရောက်ပါတယ်။

ကျောင်းသားတုန့်ပြန်မှု

ဒီဘောင်ကိုသင်ကြားရာမှာ သုံးခြင်းအားဖြင့် ဆရာဆရာမတွေအတွက် သင်ကြားမှုအတွေ့အကြုံပေးဖို့အခြေအနေ တခုဖော်ဆောင်ပေးပါတယ်။ ဒီအခြေအနေက ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေကို လမ်းညွှန်မှုပေးရာမှာ အထောက် အကူဖြစ်စေပါတယ်။ ဆရာဆရာမတွေကို

- ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေကို တက်တက်ကြွကြွစဉ်းစားစေခြင်း
- သင်ကြားမှုအတွက် ရည်ရွယ်ချက်ပေးခြင်း
- ကြွယ်ဝတဲ့ ဆွေးနွေးမှုပေးခြင်း
- ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေအတွက် သင်ယူလိုမှုပေးခြင်း

(page 22)

- သင်ကြားမှုလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ကျောင်းသားတွေကို တက်တက်ကြွကြွပါဝင်စေခြင်း
- အပြောင်းအလဲဖြစ်စေခြင်း
- ပြန်လည် စဉ်းစားစေခြင်း
- အတွေးအခေါ်အမျိုးမျိုးနဲ့ တွေ့ထိပေးခြင်း
- ကျောင်းသားတွေကို မိမိတို့မေးခွန်း မိမိတို့ဖာသာမေးရာမှာ အထောက်အကူပေးခြင်း
- မိမိတို့ပြောလိုရာကို ပြောအောင် အားပေးခြင်း ပြီးတော့
- ကျောင်းသားတွေဟာ အချက်အလက်တွေကို စဉ်းစားခြင်း စတာတွေလုပ်ဖို့ အခြေအနေတရပ်ပေးပါတယ်။

သင်ကြားမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကိုလမ်းညွှန်ပေးခြင်းဖြင့်ဆရာဆရာမများဟာအလွတ်ကျက်မှတ်ရာမှာလွယ်အောင်အထောက်အကူပေးတဲ့အရာ တခုအဖြစ်ထက် ပိုလာပြီး ကျောင်းသားတွေအနာဂတ်မှာ လက်တွေ့သုံးနိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ကို စစ်မှန်တဲ့သင်ယူမှုဖြစ်စေအောင် အခြေအနေတရပ်အတွင်းက ကူညီသူတွေဖြစ်လာပါတယ် (Meredith & Steele, 1995)။ ဆရာဆရာမတွေရဲ့အခန်းကတော့ သင်ကြားမှုလုပ်ငန်းစဉ်မှာ အဖော်အနေနဲ့ ဖြစ်ဖို့ပါ။ ဒီသင်ကြားမှုနည်းစဉ်မှာ ကျောင်းသားတွေဟာ တာရှည်ခံတဲ့သင်ယူမှုနဲ့ ကိုယ်တိုင်ပြောင်းလဲမှုတို့လုပ်ရာမှာ လိုအပ်တဲ့ တက်ကြွတဲ့စိတ်ရယ် အင်အားအလုံအလောက်ရယ် ရှိရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေကို တက်တက်ကြွကြွပါဝင်စေတဲ့ ဆရာဆရာမတွေကတော့ ကျောင်းသားတွေရဲ့အသိဉာဏ်နဲ့တီထွင်မှုတွေကို အခုခံစားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတိုင်းဟာ ဆရာတွေဖြစ်ပြီး စာသင်ခန်းဟာလည်း တက်ကြွစွာ သင်ယူတဲ့ နေရာဖြစ်လာပါတယ်။

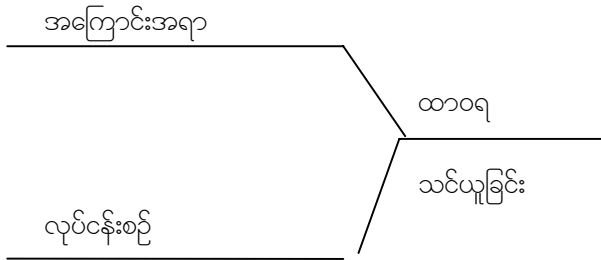
စာသင်ခန်းတွေဟာ သင်ယူသူတွေ စုဝေးရာအရပ်ဆိုရင် အတွေးအခေါ်တွေအမျိုးမျိုး ရှင်သန်လာပါမယ်။

ကျောင်းသားတွေဟာ အချက်အလက်အသစ်တွေကို အသိဉာဏ်အဟောင်းတွေနဲ့ အောင်မြင်စွာပေါင်းစပ်ရတဲ့ သင်ယူမှုအပြုအမူတွေ တွေ့ကြုံလာရပါမယ်။

ဒီဘောင်ဟာ သင်ကြားမှုရောသင်ယူမှုနဲ့ပါ ပတ်သက်တဲ့အတွက် ကျောင်းသားတွေကို အစဉ်အဆင့် ၂ဆင့်နဲ့သင်ရပါမယ်။ သင်တန်းရဲ့အကြောင်းအရာရယ် ဒီအကြောင်းအရာကို သင်ယူတဲ့နည်းစဉ်ရယ်ပါ။ ကျောင်းသားတွေသင်ယူမှုနည်းစဉ်ကိုမြင်နိုင်ရင်အကောင်းဆုံးပါပဲ။ ဒီလိုမှသူတို့ကိုယ်တိုင်ဒီနည်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးနိုင်ပါမယ်။ အကြောင်းအရာရော နည်းစဉ်ပါနားလည်မှ ကျောင်းသားတွေဟာ အမြဲအတွေးအခေါ်အသစ်တွေ အချက်အလက်အသစ်တွေနဲ့ ကြုံတွေ့လာဖို့ လက်တွေ့သုံးနိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်အဖြစ် ပြောင်းလဲနိုင်တဲ့ ထာဝရသင်ယူသူတွေ ဖြစ်လာပါမယ်။ (ပုံ ၂ ကိုကြည့်ပါ)

သင်ကြားမှုဟာ သိသာထင်ရှားပါစေ။

ပုံ ၂။ အဆင့် ၂ ဆင့်မှာ သင်ယူခြင်း

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းနဲ့သင်ကြားခြင်းသင်ယူခြင်းဘောင်

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားဖို့ရာအတွက် မိမိသိတာနဲ့ထင်တာတို့ကို နားလည်ဖို့နဲ့ ပြန်လည်စဉ်းစားတတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ပထမအနေနဲ့ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့သိတာတွေနဲ့ နားလည်တာတွေကို အသိတရားအဆင့်ရောက်အောင် ခေါ်ဆောင်လာဖို့လိုပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာအရင်သိထားတာတွေကိုမထုတ်ဖော်ဘူးဆိုရင် အချက်အလက် အသစ်တွေကို အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့အနေအထားနဲ့စဉ်းစားဖို့ရာ ပိုခက်ပါတယ်။ ရှေ့ဆက်သင်ယူရာမှာ အတားအဆီးဖြစ်စေ တဲ့နားမလည်နိုင်တဲ့ ပဋိပက္ခဖြစ်တဲ့အတွေးတွေပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားဖို့ရာမှာ မိမိတို့ ဘာသိသလဲ ဆိုတာသိဖို့လိုပါတယ်။

ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းနဲ့ဝေဖန်သုံးသပ်ခြင်းတို့အတွက် အသိဉာဏ်အသစ်တွေကို အရင်ကနားလည်ထားတာတွေနဲ့ ဘယ်လိုဆက်စပ်နိုင်သလဲဆိုတာနဲ့ ဘယ်လိုညှိနှိုင်းနိုင်မလဲဆိုတာကို လေးလေးနက်နက်စဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလို လုပ်ဖို့အချိန်ကုန်ပါတယ်။ ရည်မှန်းချက်အောင်မြင်လိုစိတ်လည်းလိုပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေအရင်က အသိဉာဏ် တွေပြန်ထုတ်ဖော်ဖို့နဲ့အသိဉာဏ်ဖယားပြန်ဆောက်ဖို့အချိန်ပေးဖို့နဲ့စနစ်ကျတဲ့နည်းစဉ်တခုပေးဖို့လိုပါတယ်။ စဉ်းစား ဖို့သင်ကြားရာမှာ သိစိတ်ရော သိစိတ်အကြောင်းစဉ်းစားရတဲ့လုပ်ငန်းစဉ်တွေနဲ့ပတ်သက်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ ဟာ အကြောင်းအရာဖြစ်တဲ့ အချက်အလက်တွေနဲ့ဗဟုသုတအကြောင်း အတွေးအခေါ်တွေရယ် နားလည်မှုတွေ ရယ်ကို စဉ်းစားရတဲ့အတွက် သိစိတ်နဲ့ပတ်သက်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ စဉ်းစားပုံတွေကိုလည်း ပြန်စဉ်းစားရပါတယ်။

ဝေဖန်စဉ်းစားဖို့အတွက် အချိန်၊ ဂရုစိုက်မှုနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တို့ လိုပါတယ်။

- ဝေဖန်စဉ်းစားသူတွေဟာ မိမိကိုယ်ကို
- ဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာထင်သလဲ။
 - သိပြီးသားအချက်အလက်တွေထဲမှာ ဒီအချက်အလက်တွေဘယ်လိုဝင်ဆန့်သလဲ။

- ဒီအချက်အလက်အသစ် သိရတဲ့အတွက် ဘာလုပ်နိုင်မလဲ။
- ဒီအတွေးအခေါ်တွေက ယုံကြည်ချက်တွေအပေါ် ဘယ်လိုသက်ရောက်မှုရှိသလဲ ဆိုတာမေးပါတယ်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားသူတွေဟာ မိမိတို့ကိုမိမိတို့ပြန်လည်အဓိပ္ပာယ်ဖော်ဖို့နဲ့ လောကကြီးကိုအဓိပ္ပာယ်ဖော်ဖို့အတွက် မိမိတို့အသိဉာဏ်ကို စနစ်တကျပြန်သုံးသပ်ပါတယ်။

ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့စဉ်းစားတဲ့အကြောင်းကို ပြန်စဉ်းစားတဲ့အခါ အတွေးအခေါ်သစ်တွေ၊ အသိဉာဏ်အသစ်တွေ၊ အချက်အလက်တွေနဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို ပြန်စုစည်းပေါင်းစပ်ပုံနည်းသစ်တွေကို ပိုမိုကြားနိုင် နားလည်နိုင်ပါတယ်။ မိမိရဲ့ယုံကြည်မှုစနစ်ကိုပိုမိုသိလာတဲ့အတွက် အသိဉာဏ်ဟာ ပိုမိုပြောင်းလဲလွယ်ပါတယ်။ မိမိတို့တွေးခေါ်ပုံကို ပိုမိုသိလာတဲ့အတွက် အချက်အလက်အသစ်တွေကိုပြန်စဉ်းစားလာနိုင်ပါတယ်။ အသိဉာဏ် အသစ်ကို အဟောင်းနဲ့ အောင်မြင်စွာ ပေါင်းစပ်နိုင်မယ်ဆိုတာ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်လို့အချက်အလက်အသစ်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာကိုင်တွယ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူများတွေရဲ့ အလှည့်အပတ်နဲ့တင် ကျော်ကြားနေတဲ့အရာတွေနောက်လိုက်ဖို့ ဖိအားဒဏ်တွေကို တွန်းလှန်နိုင်ပါတယ်။ တချိန်ထဲမှာပဲ ရှိပြီးသားအသိဉာဏ်ဖယားထဲ အတွေးအခေါ်အသစ်တွေ လွှမ်းမိုးမှုအသစ်တွေ ပေါင်းစပ်နိုင်ပါတယ်။ အကျွမ်းဝင်ပြီးသား ထင်ရှားတဲ့ အသိဉာဏ်တွေနဲ့ စရတောဖြစ်လို့ အတွေးအခေါ်တွေကိုလွယ်လွယ်ကူကူပေါင်းစပ်နိုင်ပါတယ်။ မိမိတို့ဘာသိလဲဆိုတာသိလို့ပြဿနာတွေဖြေရှင်းရာမှာဖြစ်ဖြစ်၊ အယူအဆ ဖော်ထုတ်ရာမှာဖြစ်ဖြစ်၊ အကြံအသစ်ဖော်ထုတ်ရာမှာ ဖြစ်ဖြစ် ပိုအဆင်သင့်ရှိပါတယ်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားသူတွေဟာ သူတပါးလှည့်ဖြားမှုကို သိပ်မခံရပဲ မိမိတို့ရဲ့ ယုံကြည်မှုစနစ်ကိုလည်း စိတ်ချကြပါတယ်။

ဘောင်နည်းစနစ်များ စီစဉ်မှုဖယား

နောက်ဆုံးအနေနဲ့ သင်တန်းသူသင်တန်းသားတွေဟာ အခုအချိန်ထိတွေ့လာရတဲ့ နည်းစနစ်တွေကို စီစဉ်ဖို့ဖယား တခုလုပ်ရပါမယ်။ သင်တန်းသူသင်တန်းသားတွေကို စာရွက်တခုစီယူစေပြီး ကန့်လန့်ထားပြီး ဘောင်ရဲ့အဆင့်တွေကို စာမျက်နှာထိပ်ပိုင်းမှာထားပြီး နည်းစနစ်တွေကို သက်ဆိုင်ရာအဆင့်တွေမှာထားပါ။ (ပုံ ၃ ကိုကြည့်ပါ။) သင်တန်းသားတွေအနေနဲ့ ဒီသင်တန်းမှာ ကြုံလာတဲ့အဆင့်တိုင်းက နည်းစနစ်အသစ်တွေကို နေ့တိုင်းထပ်ထည့်သွားရမယ်ဆိုတာ ရှင်းပြပါ။

ပုံ ၃ ဘောင်နည်းစနစ်များ စီစဉ်မူဒြယား

အကြံထွက်ပေါ်ခြင်း	အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်း	ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်း
အတွဲလိုက် စာဖတ်ခြင်း အုပ်စုလိုက် အကြံစုခြင်း	INSERT	အတွဲလိုက် ဆွေးနွေးခြင်း အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေးခြင်း အမှတ်အသားပြုခြင်း □ + - ?

အမျိုးအစား ခွဲခြားပြီးကြည့်ခြင်း

အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်းအဆင့်အတွက် နောက်ထပ်လေ့ကျင့်ခန်းကောင်းတစ်ခုကတော့ အမျိုးအစားခွဲခြားပြီးကြည့်ခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနည်းမှာ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့စုထားတဲ့ အကြံတွေကို စီစဉ်ရပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းကြောင့် ကျောင်းသားတွေဟာနားလည်မှုအသစ်တွေအတွက်ဘောင်တစ်ခုရပါတယ်။ ဒီနည်းဟာရလဒ်တစ်ခုအနေနဲ့စာရင် နည်းစဉ်တစ်ခုအနေနဲ့ ပိုအရေးကြီးပါတယ်။ ဒီနည်းဟာ ကျောင်းသားတွေစုထားတဲ့အကြံတွေနဲ့ ဒီအတွေး အခေါ်တွေရဲ့ အမျိုးအစားတွေအပေါ်မူတည်ပါတယ်။ ဆရာဆရာမတွေက အမျိုးအစား မခွဲခြားရပါဘူး။

ပင်လယ်လိပ်ကြီးတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စုထားတဲ့အကြံတွေကို အုပ်စုလိုက်ပြန်ကြည့်ပါ။ ဒီအချက်တွေတချက်နဲ့ တချက် ဘယ်လိုအဆက်အစပ်ရှိသလဲ။ ဘယ်အချက်အချို့ကို တွဲထားနိုင်ပြီး ပိုကျယ်ပြန့်တဲ့အတွေးအခေါ်နဲ့ ဘယ်လို ဆက်စပ်နိုင်သလဲ။

ဒီလိုစဉ်းစားခြင်းနဲ့ဆွေးနွေးခြင်းတို့ကတဆင့် အတွေးအခေါ်တွေကို ခွဲခြားရမယ့်အမျိုးအစားတွေ ပေါ်လာပါမယ်။ အမျိုးအစားတွေကို စာရွက်ဒါမှမဟုတ် သင်ပုန်းပေါ်မှာရေးပြီး စုထားတဲ့အကြံတွေကို သင့်တော်တဲ့အမျိုးအစား ထဲမှာ ထားပါ။ အကြံအားလုံးအမျိုးအစားခွဲပြီးတဲ့အထိ လုပ်ပါ။ တခါတလေအမျိုးအစားတွေ ပြောင်းလဲရမယ်ဆိုဒါ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ အချက်အလက်တွေကို ခွဲခြားလို့ရတဲ့အကောင်းဆုံးနည်း တစ်ခုထဲရယ်လို့မရှိပါဘူး။ အုပ်စုတစ်ခုရဲ့ အမျိုးအစားတွေလည်း ကွဲပြားပါလိမ့်မယ်။ အမျိုးအစားတွေမှာရှိတဲ့ လက္ခဏာတွေနဲ့ကိုက်ညီတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကနေ အမျိုးအစားတွေ ပေါ်ထွက်လာပါတယ်။

အောက်ပါ ဥပမာက အုပ်စုတစ်ခုက ဒီလေ့ကျင့်ခန်းဘယ်လိုလုပ်သလဲဆိုတာ ပြပါတယ်။

(page 26)

အကြံများစုခြင်း (Brainstorming) ပင်လယ်လိပ်ကြီးများ

အခွံမာရှိတယ်

လက်သည်းတွေ

ဘဲလိုခြေထောက်တွေ ဒါမှမဟုတ် ရေယက်ပြားတွေ?

ဥတွေဥတယ် (၁၀ ဥ - ဥ ၂၀၀)?

(မာ/ပျော့) ?

သတ်သတ်လွတ်စားတယ်

ကီလို ၅၀ က ကီလို ၂၀၀ထိလေးတယ်

ငါးစားတယ်

ပူနွေးစွတ်စိုတဲ့ ဒေသတွေရဲ့ ပင်လယ်ထဲမှာနေတယ်

တူးသွားသတ္တဝါ/ နို့တိုက်သတ္တဝါ?

ရေအောက်မှာ အသက်အောင့်ထားနိုင်တယ်

သမိုင်းမတည်မီရှိ

အမျိုးတုန်း

မျက်ရည်ကျ

ရေကူးကောင်းတယ်

တံငါသည်တွေရဲ့ ပိုက်ကွန်ထဲမှာ မိ

လူတွေစားတယ် / လိပ်ဟင်းချို

ပင်လယ်ကမ်းခြေက တနေရာကိုအမြဲလာတယ်

အသက်ရှည်တယ်

ပင်လယ်ထဲမှာနေတယ်

သားငယ်တွေ အစားခံရတယ်

ငမန်းတွေ သူတို့ကိုစားတယ်

လူသားတွေက သူတို့ရန်သူ

အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း

၁။ အပြုအမူ

• ဥ ဥတယ် (၁၀ - ဥ ၂၀၀) ?

(မာ/ပျော့)?

• သတ်သတ်လွတ်စား

• ငါးစား

• ရေကူးကောင်း

• အသက်ရှည်

• ရေအောက်မှာ အသက်အောင့်နိုင်တယ်

၂။ ကိုယ်ခန္ဓာလက္ခဏာ

• အခွံမာရှိတယ်

• လက်သည်းတွေ

• ဘဲလိုခြေထောက်တွေ ဒါမှမဟုတ်ရေယက်တွေ?

(page 27)

- မျက်ရည်ကျ
- ကီလို ၅၀ - ကီလို ၂၀၀အထိလေးတယ်

၃။ နေတဲ့အရပ်

- ပင်လယ်ထဲမှာနေတယ်
- ပူနွေးစွတ်စိုတဲ့အရပ်က ပင်လယ်ထဲမှာနေတယ်
- ကမ်းခြေက နေရာတနေရာတည်းကို အမြဲလာတယ်

၄။ အမျိုးအနွယ်

- တွားသွားသတ္တဝါ / နို့တိုက်သတ္တဝါ
- သမိုင်းမတည်မီ
- အမျိုးအနွယ်တုန်းတော့မယ်

၅။ ရန်သူတွေ

- သားကောင်ငယ်တွေ စားခံရတယ်
- ငါးမန်းတွေစားတယ်
- လူသားတွေက သူတို့ရန်သူ
- တံငါသည်တွေရဲ့ ပိုက်ကွန်ထဲမှာမိတယ်
- လူတွေစားတယ် / လိပ်ဟင်းချို

(page 29)

အပိုင်း ၃။ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ အစီအစဉ်လုပ်ခြင်း

ကျောင်းတွေကိုပြောင်းလဲခြင်းက လောကမှာရှိတဲ့အရာတွေဖြစ်ပေါ်နေပုံကို ပြောင်းလဲရာမှာ အကောင်းဆုံးနည်းပါပဲ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ကျောင်းတွေဟာ အလင်းရောင်သင်တန်းတွေပဲ။ အလင်းနဲ့အမှောင်ဟာလောကကြီးမှာပထမဦးဆုံး စနစ်တကျရှိဖို့ရော ရှုတ်ထွေးဖို့ရော ပထမဦးဆုံးလုပ်တဲ့အရာတွေပါ။

Jan Amos Komensky
(၁၅၉၂ - ၁၆၇၀)

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

ဒီလုပ်ငန်းစဉ်ရဲ့ နောက်တဆင့်ကတော့ သင်တန်းသူသင်တန်းသားတွေကို စတင်လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် စေဖို့ပါပဲ။ ဒီအဆင့်ကအရေးကြီးပါတယ်။ ဒီအဆင့်မှာ သင်တန်းကသင်ကြားလိုက်တာတွေကို အတန်းတွေထဲမှာ အသုံးချဖို့ စာသင်ခန်းတွေမှာတကယ်သုံးတဲ့ ဖတ်စာတွေသုံးပြီး ဘယ်လိုလက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်မလဲဆိုတဲ့ အစီအစဉ်တွေတိတိကျကျလုပ်ဖို့လိုပါတယ်။ လုပ်ငန်းခွင် စဝင်စရှိတဲ့သင်တန်းသားတွေကိုတော့အားပေးဖို့လိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီအဆင့်မှာ လူတိုင်းဟာ အကျိုးရှိတဲ့ရလဒ်တွေရပါလိမ့်မယ်။

- အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ အစီအစဉ်စလုပ်ရတာ အမြဲခက်ခဲလျက်ရှိပါတယ်။ စဉ်းစားဖို့ အောက်ပါ မေးခွန်းတွေမေးနိုင်ပါတယ်။
- အခုလုပ်ခဲ့တာတွေမနက်ဖန်မှာ ကိုယ့်အတန်းမှာ ကိုယ်ပြန်လုပ်မယ်ဆိုပါဖို့။ ဘာအကြောင်း ဒါမှမဟုတ် ဘာခေါင်းစဉ်ကိုရွေးမလဲ။
- ဘယ်လိုသင်မလဲ။ ဘယ်လိုစမလဲ။ ဘာလုပ်မလဲ။
- ဘာတွေလိုမလဲ။
- ဒီနေ့လုပ်ခဲ့တာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘာမေးစရာတွေရှိသလဲ။ ရှေ့ဆက်မလုပ်ခင် ဘာမေးစရာတွေ ရှိသလဲ။
- ကျောင်းသားတွေကိုဘာတတ်စေချင်သလဲ။ ဒါမှမဟုတ် ဘာလုပ်တတ်စေချင်သလဲ။ ဘာလုပ်မလဲ။

အစီအစဉ်တွေလုပ်ပြီးရင် အုပ်စုလိုက်အများနဲ့ဝေငှပါ။ သမရိုးကျမဟုတ်ပဲ တီထွင်ထားတဲ့အစီအစဉ်ကောင်းတွေနဲ့ မှားသွားနိုင်တာတွေ ဒါမှမဟုတ် မပြည့်စုံတဲ့အစီအစဉ်တွေရှာပါ။

လိုအပ်တဲ့ပစ္စည်းများ

ဒီသင်တန်းအတွက် ပစ္စည်းနဲ့နဲ့ပဲလိုပါတယ်။ ဥပမာအနေနဲ့ သုံးထားတဲ့ “ပင်လယ်လိပ်ကြီးများ” ဆိုတဲ့ဖတ်စာကို နောက်ဆက်တွဲမှာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဆင်တူတဲ့ဘယ်စာကိုမဆို သရုပ်ပြဖို့သုံးနိုင်ပါတယ်။ သင်တန်းသားတွေဟာ ကိုယ်တိုင်သင်တန်းပို့ချလာတဲ့အခါကိုယ့်ဒေသအတွင်းက ဆောင်းပါးတွေရွေးဖို့လိုပါတယ်။ မိမိတို့အတန်းတွေအတွက် ဖတ်စရာ ရွေးတဲ့အခါမှာလည်း အသက်အရွယ်နဲ့အကြောင်းအရာကို လိုက်ပြီး ရွေးဖို့လိုပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ စိတ်ဝင်စားပြီးတော့ ကောင်းကောင်းရေးထားတဲ့ ဖတ်စာရွေးရင်ကောင်းပါတယ်။

ပစ္စည်းများ

- သင်တန်းသားတယောက်စီအတွက် ဆောင်းပါးကော်ပီတစ်ခုစီ
- နံရံကပ်စက္ကူ ဆယ်လိုတိပ်နဲ့မာကာ၊ ဒါမှမဟုတ် အိုဗာဟက်နဲ့မာကာတွေ
- သင်တန်းသားတွေ အစီအစဉ်လုပ်တဲ့အခါ သုံးဖို့စက္ကူအပို
- သင်တန်းသားတွေနဲ့ သင်တန်းမစခင် ဆက်သွယ်နိုင်ရင် အစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်တဲ့အခါသုံးဖို့ သက်ဆိုင်ရာ ဖတ်စာတွေ ယူခဲ့ဖို့ပြောပါ။

နောက်ဆက်တွဲလုပ်ဆောင်ဖို့အစီအစဉ်လုပ်ခြင်း

မိမိတို့ရဲ့အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ကြိုးပမ်းမှုတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး သင်တန်းသားတွေဟာ ပံ့ပိုးမှုနဲ့တုန့်ပြန်မှုလိုပါမယ်။ သင်တန်းတိုကြားကာလတွေမှာ ဆွေးနွေးဖို့နဲ့တုန့်ပြန်မှုပေးဖို့ အစီအစဉ်လုပ်ဖို့အရေးကြီးပါတယ်။ ဘယ်ရက်တွေမှာ လုပ်မယ်ဆိုတာ သတ်မှတ်သင့်ပါတယ်။ သင်တန်းသားတွေဟာ ဘယ်နေ့တွေမှာ ဒါတွေလုပ်မယ်ဆိုတာ အစီအစဉ် လုပ်ပြီး ဘယ်နေ့မှာအုပ်စုနဲ့ဆွေးနွေးဖို့ ပြန်တွေ့မယ်ဆိုစီစဉ်ရပါမယ်။

အောက်ပါအချက်တွေ ဆွေးနွေးဖို့ အဆင်သင့်ရှိရပါမယ်။

- အကောင်အထည်ဖော်တာ ယေဘုယျအားဖြင့် အဆင်ပြေသလား။ ဘယ်လိုနေလဲ။
- အောင်မြင်မှုတွေက ဘာလဲ။ ဒါမှမဟုတ် အောင်မြင်ဆုံးအပိုင်းတွေက ဘာတွေလဲ။
- ဘယ်လိုမအောင်မြင်မှုတွေ ဒါမှမဟုတ် အခက်အခဲတွေနဲ့တွေ့ရသလဲ။
- ကျောင်းသားတွေက ဘယ်လိုတုန့်ပြန်သလဲ။
- နောက်တကြိမ်လုပ်ရရင် အခုတခေါက်နဲ့မတူအောင် ဘာလုပ်မလဲ။
- သင်ယူရတဲ့အခါ ကျောင်းသားစိတ်ဝင်စားမှုအဆင့် ဘယ်လိုတိုင်းတာမလဲ။
- သင်ခန်းစာကဘယ်လိုလဲ။ ကောင်းသလား။ ဒါမှမဟုတ် တခါတလေ ခက်သလို ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးတခု လိုဖြစ်နေသလား။
- အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ဘယ်နှစ်ကြိမ်ကြိုးစားသလဲ။

သင်တန်းသားတွေရဲ့အတွေ့အကြုံတွေကို အုပ်စုငယ်အလိုက် ဆွေးနွေးခိုင်းပြီးတော့ အုပ်စုကြီးနဲ့ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။ အောင်မြင်မှု၊ မအောင်မြင်မှုနဲ့ ဒေသန္တရ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ကိုက်ညီအောင် အစီအစဉ်တွေဘယ်လိုပြောင်းလဲရ မလဲ။ အခြေအနေတွေ၊ ဆရာဆရာမတွေ လုပ်လိုတာတွေ စတာတွေကို ဆွေးနွေးပါ။

စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းဘောင်

ဆရာဆရာမများဟာကျောင်းသားတွေ နားလည်အောင်စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းဘောင်အတွင်းကနေ လမ်းညွှန်ပေးပါတယ်။ ဒီဘောင်ကို အစိတ်အပိုင်းတွေအားဖြင့်သာ ဖော်ပြနိုင်ပါတယ်။ ဒီအစိတ်အပိုင်းတွေဟာ တခုနဲ့တခု ဆက်စပ်လျက်ရှိပါတယ်။ ဒီဘောင်ကို “ဘာသင်နိုင်မလဲဆိုတာကို ဘာသိသလဲဆိုတာက အဓိကအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ပေးပါတယ်” ဆိုတဲ့အဆိုပြုချက်အပေါ် အခြေခံထားပါတယ်။

အောက်မှာအကြောင်းအရာတခုကိုအခြေခံထားတဲ့ ဘောင်ကို ဥပမာအနေနဲ့ဖော်ပြထားပေမဲ့ တခြားသင်ခန်းစာတွေအားလုံးမှာ အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။

ဘောင်ရဲ့အဆင့်များ

E Evocation (အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း၊ အကြောင်းအရာအကြောင်းကြိုတင်ဆွေးနွေးခြင်း)

- ၁။ ဘာအကြောင်းလဲ။ (အကြောင်းအရာဘာလဲဆိုတာပြောပါ)
- ၂။ ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာသိထားသလဲ။ (ကျောင်းသင်ပုန်းပေါ်မှာ စာရင်းချရေးပါ)
- ၃။ ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာမျှော်လင့်ထားသလဲ။ ဘာလိုချင်သလဲ။ ပြီးတော့/ဒါမှမဟုတ် ဘာသင်ယူချင်သလဲ။ (ကျောင်းသင်ပုန်းပေါ်မှာ စာရင်းချရေးပါ)
- ၄။ ဘာဖြစ်လို့သင်ယူဖို့လိုသလဲ။

R Realization of Meaning (အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်း)

ဒါကိုကျောင်းသားတွေက ကြိုတင်မှန်းဆထားတာနဲ့ပတ်သက်တဲ့အချက်အလက်တွေကို ရှာရင်းလုပ်ပါတယ်။

R Reflection (ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်း၊ အကြောင်းအရာနောက်ပိုင်းဆွေးနွေးခြင်း)

- ၁။ ဘာသိရသလဲ။ (အဖြေတွေကိုချဲ့နိုင်သမျှချဲ့ပါ)
- ၂။ အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်းအဆင့်တုန်းက မပြောခဲ့တဲ့အရေးကြီးတဲ့အချက်အလက်တွေ ရရှိဖို့သဲလွန်စပါတဲ့ မေးခွန်းတွေမေးပါ။
- ၃။ သူတို့အဖြေတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး “ဘာလို့ဒီလိုထင်သလဲ” လို့မေးပါ။

အသစ်တစ်ခုကိုပြန်စပါ

ဥပမာ၊ အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း (အကြောင်းအရာရဲ့နောက်တပိုင်း)

- ၁။ ဘာသိရအုံးမလဲလို့ ထင်သလဲ။ ဒါမှမဟုတ်
- ၂။ သိချင်သေးတာ ဘာမသိရသေးဘူးလဲ။
- ၃။ အဲဒါကဘာဖြစ်လို့ အရေးကြီးသလဲ။ ဒါမှမဟုတ်ဘာဖြစ်လို့ ဒီလိုထင်သလဲ။
(သင့်ဆွေးနွေးချက်ကို အကျယ်ချဲ့ပြီး သင်ပုန်းမှာရှိတဲ့ အချက်တွေမှာ သွားထည့်ရေးပါ)

ဒီဘောင်ကိုအသုံးချပုံဟာ ကျောင်းသားတွေရဲ့အသက်အရွယ်ရယ် ခေတ်မီမှုရယ်ပေါ်မူတည်ပြီး ကွဲပြားပါတယ်။ နောက်ဆက်တွဲ “က” မှာ လေးတန်းအဆင့်မှာရှိတဲ့ ကျောင်းသားတွေအတွက် ဘယ်လိုပြောင်းလဲမလဲဆိုတာ ရယ် နောက်ဆက်တွဲ “ခ”မှာ ၅တန်း က ၁၂ တန်းအထိရှိတဲ့ကျောင်းသားတွေအတွက် ဘယ်လိုသုံးနိုင်မလဲ ဆိုတာ ပြထားပါတယ်။ အရင်ကပြောပြီးတဲ့အတိုင်းပဲ ဒီနမူနာသင်ခန်းစာနဲ့နည်းတွေဟာ ဒီဘောင်အသုံးချပုံနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အများကြီးထဲကတစ်ခုပါပဲ။ ဒီသင်တန်းမှာ နည်းတွေထပ်ဖြည့်သွားပါအုံးမယ်။

သင်တန်းအကျိုးရှိပုံကို စိစစ်ခြင်း။ ဘာသာရပ်ပေါင်းစုံအတွက် ဝေဖန်ပိုင်းခြားခြင်းဘောင်

ရက်စွဲနဲ့နေရာ။ ။

မေးခွန်းများ။ ။

၁။ ဒီသင်တန်းမှာ ဘာတန်ဖိုးအရှိဆုံးလဲ။

၂။ ဒီသင်တန်း ပိုအဓိပ္ပာယ်ရှိဖို့ဘာလိုသလဲ။

၃။ ဒီသင်တန်းကြောင့် စာသင်ရာမှာ ဘာအပြောင်းအလဲရှိမလဲ။

၄။ ဒီသင်တန်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် ဘယ်လိုထင်သလဲ။

၁	၂	၃	၄	၅
အကျိုးနဲ့နဲ့ပဲရှိတယ်				အကျိုးအများကြီးရှိတယ်

၅။ နောင်မှာဆွေးနွေးဖို့ စိတ်ဝင်စားတဲ့ခေါင်းစဉ်တွေအကြံပြုပါ။

၆။ ဒီသင်တန်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြောလိုတဲ့ဝေဖန်ချက်တွေပြောပါ။

(page 34)

အညွှန်းစာအုပ်များ

- Collins, C., & Mangieri, J.N. (Eds.).(1992). *Teaching thinking: An agenda for the 21st century*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Meredith, K.S., & Steele, J.L. (1997). Learning for understanding. In Z. Kollarikova, P. Gavora, J. Steele, & K. Meredith (Eds.). *Critical thinking II*. Bratislava, Slovakia: State Pedagogical Institute of Slovakia.
- Meredith, K.S., & Steele, J.L. (1995). Questioning for critical thinking. In P. Gavora, J.L. Steele, K.S. Meredith, & Z. Kollarikova (Eds.), *Critical thining*. Bratislava, Slovakia: State Pedagogical Institute of Slovakia.
- Ogle, D. (1986). K-W-L: A teaching model that develops active reading of expository text. *The Reading Teacher*; 39, 564-570.
- Pearson, P.D., & Fielding, L. (1991). Comprehension instruction. In R. Barr, M.L. Kamil, P. Mosenthal, & P.D. Pearson (Eds.), *Handbook of reading research* (Vol. 2). White Plains, NY: Longman.
- Temple, C.A., & Gillet, J.W.,(1996). *Language and literacy: A lively approach*. New York: Harper Collins.
- Tierney, R.J., Readence, J.E., & Dishner, E.K. 1985). *Reading strategies and practices*. Boton, MA: Allyn & Bacon.
- Vaughn, J.L., & Estes, T.H. (1986). *Reading and reasoning beyond the primary grades*. Boston, MA: Allyn & Bacon.

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

- တက်ကြွစွာသင်ယူခြင်း သင်ယူရာမှာ စူးစမ်းမေးမြန်းလေ့လာမှုနှင့် တွေ့ရှိမှုတို့ကို အားပေးတဲ့နည်း
- အကြံတွေ့စုခြင်း အကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ပတ်သက်ပြီးအတွေးအခေါ်တွေအများကြီးလွတ်လွတ်လပ်လပ် ထုတ်တဲ့လုပ်ရပ်။ အစမှာ တွေးခေါ်ရာမှာ အတားအဆီးမရှိပါ။
- အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း အကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာသိသလဲဆိုတာ ကျောင်းသားတွေကို စဉ်းစား ခိုင်းတဲ့အဆင့်။ ဒီအဆင့်မှာ ဒီအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်ပြီး မေးခွန်းတွေမေးနိုင်တယ်။ ပြီးတော့ သင်ယူခြင်းရဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကိုလည်း သတ်မှတ်ပါတယ်။
- ဘောင် (များသောအားဖြင့်အစားထိုးလို့ရတဲ့)တစ်ခုနဲ့တစ်ခုဆက်စပ်နေတဲ့အကြံများ၊ ဥပမာ၊ အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း/ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းဘောင်ဟာ ဒီအမျိုးအစားတွေကြားမှာ ရလဒ်ချင်းတူညီ မယ့်သင်ကြားနည်းတစ်ခုနဲ့တစ်ခုအစားထိုးခွင့်ပေးပါတယ်။
- အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း စာသင်ခန်းတစ်ခုမှာ သင်ကြားနည်း အသစ်တွေကို စမ်းကြည့်တာမျိုး အကြံ တစ်ခုကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးခြင်း။
- INSERT** **(Interactive Noting System for Effective Reading and Thinking)** လို့ ခေါ်တဲ့အရင်ကသိပြီးသားအသိဉာဏ်ကိုစမ်းစစ်ပြီးဖတ်စာမှာအမှတ်အသားတွေလုပ်ဖို့နဲ့ ဖတ်စာထဲမှာ တွေ့ရတဲ့အချက်အလက်အမျိုးမျိုးကို အမှတ်အသားလုပ်ဖို့ လုပ်ငန်းစဉ်
- အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်း ကျောင်းသားတွေကအသိဉာဏ်ကို စစ်ဆေးရှာဖွေပြီး ဒီလိုလုပ်ခြင်းကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ပုံ ပေါ်လာစေတဲ့ သင်ခန်းစာဆင့်တဆင့်
- ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်း ကျောင်းသားတွေကတွေ့လာခဲ့ရတဲ့အကြံတွေနဲ့သူတို့ပုံဖော်ခဲ့တဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို ပြန်ကြည့် ပြီးမေးခွန်းမေးခြင်း၊ အဓိပ္ပာယ်ပြန်ခြင်း၊ အသုံးချခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းနဲ့ ဒီအဓိပ္ပာယ်ကို တခြားနေရာ တွေမှာသုံးခြင်းစတဲ့ သင်ခန်းစာအဆင့်တဆင့်

နောက်ဆက်တွဲ က

စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းအတွက်ဘောင်
ရှင်းလင်းချက်နှင့်အတူ၊ စတုတ္ထတန်းအတွက်

E. Evocation (အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း၊ စာမဖတ်မီ ဒါမှမဟုတ် မသင်ယူမီဆွေးနွေးချက်)

- အကြောင်းအရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အုပ်စုလိုက်အကြံစဉ်ခြင်း
- အကြံစဉ်ခြင်းကရတဲ့ အချက်အလက်တွေကို သင်ပုန်းပေါ်။ အိုဗာဟက်၊ ဒါမှမဟုတ် ဇယားမှာရေးပါ။
- အချက်အလက်တွေကို အမျိုးအစားခွဲပါ။

R. Realization of Meaning (အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်း၊ တကယ်ဖတ်ခြင်း ဒါမှမဟုတ် သင်ယူခြင်း)

- ကလေးများက ဒီဖတ်စာကိုဖတ်နိုင်ပါက အသံထွက်ပဲဖတ်ပြီး

□ = သိတယ်

+ = အရင်ကမသိဘူး စသဖြင့် ဖတ်စာမှာ အမှတ်အသားလုပ်ပါ။

- ကလေးများက ဖတ်စာကို မဖတ်နိုင်ပါက ဆရာဆရာမကဖတ်ပေးပါ။

R. Reflection (ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်း၊ ဖတ်ပြီး ဒါမှမဟုတ် သင်ယူပြီး)

- ကလေးများက တယောက်စီဒါမှမဟုတ်အုပ်စုလိုက် အောက်ပါတို့ကို စာရင်းလုပ်ပါတယ်။

□ (သိတာတွေ)	+ (မသိတာတွေ)
-	-
-	-
-	-

- ကလေးများကသူတို့သင်ယူလိုက်ရတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြောတယ် ဒါမှမဟုတ် ရေးတယ်။
- ဖတ်ပြီးရင်ဖတ်လိုက်ရတဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကလေးတွေက ရေးပြီး / ဒါမှမဟုတ် ပုံဆွဲပြီး တခြားလူတွေကို ပြတယ်။

နောက်ဆက်တွဲ ၁

စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်းအတွက်ဘောင်
ရှင်းလင်းချက်နှင့်အတူ၊ ၅တန်း က ၁၂တန်းအတွက်

E. Evocation (အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း၊ စာမဖတ်မီ ဒါမှမဟုတ် မသင်ယူမီဆွေးနွေးချက်)

- အကြောင်းအရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အုပ်စုလိုက်အကြံစုခြင်း
- အကြံစုခြင်းကရတဲ့ အချက်အလက်တွေကို သင်ပုန်းပေါ်။ အိုဗာဟက်၊ ဒါမှမဟုတ် ဇယားမှာရေးပါ။
- အချက်အလက်တွေကို အမျိုးအစားခွဲပါ။

R. Realization of Meaning (အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်ခြင်း၊ တကယ်ဖတ်ခြင်း၊ ဒါမှမဟုတ် သင်ယူခြင်း)

• ကျောင်းသားတွေကဖတ်စာကို အသံတိတ်ဖတ်ပြီး အောက်ပါတို့နဲ့အမှတ်အသားပြုတယ်။

- = ထင်တာ အတည်ပြုတယ်
- + = အချက်အလက်အသစ်
- = ထင်တာနဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်
- ? = စိတ်ရှုပ်စေတယ်

R. Reflection (ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်း၊ ဖတ်ပြီး ဒါမှမဟုတ်သင်ယူပြီး)

- မိမိလုပ်ထားတဲ့ အမှတ်အသားပေါ်မူတည်ပြီး အချက်အလက်စာရင်းကို တယောက်ချင်းနဲ့ / ဒါမှမဟုတ် အုပ်စုလိုက်စာရင်းလုပ်တယ်။
- သူတို့သင်ယူခဲ့တာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာထင်သလဲဆိုတာ ပြောတယ်။ ဒါမှမဟုတ် ရေးတယ်။
- ဖတ်ပြီးရင်ဖတ်လိုက်ရတဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကလေးတွေက ရေးပြီး / ဒါမှမဟုတ် ပုံဆွဲပြီးတခြား လူတွေကိုပြတယ်။

နောက်ဆက်တွဲ ၈

ပင်လယ်လိပ်ကြီးများ- ကိသ်ဂျီဟေး (Keith G. Hay)

ပင်လယ်များတွင်ကမ္ဘာပေါ်ရှိအကြီးဆုံးသောလိပ်ကြီးများသွားလာလျက်ရှိပါသည်။ ဤဧရာမတွားသွား သတ္တဝါကြီးများကို ပင်လယ်လိပ်ကြီးဟုခေါ်ကြပါသည်။

သင်နှင့်သင်၏မိသားစုတစ်စုလုံး ပေါင်ချိန်သည့်ကရိယာများပေါ်တချိန်တွင်တက်နိုင်ပါက သင်တို့၏စုစုပေါင်းအလေးချိန်မှာ လယ်သာဘက် (leatherback) ဟုခေါ်သည့် ပင်လယ်လိပ်တကောင်၏ အလေးချိန်ကို မမီနိုင်ပါ။

အတ္တလန်တိတ်နှင့် ပင်လယ်ကွေ့ကမ်းခြေတလျှောက်တွေ့ရသည့် ပင်လယ်လိပ်ငါးမျိုးအနက် လယ်သာဘက်မှာ အကြီးဆုံးပင်လယ်လိပ်မျိုးဖြစ်သည်။ တချို့မှာ ၆၅ ကီလိုသို့မဟုတ် ပေါင်း ၁၅၀၀၀၀၀ပင် ပိုလေးပါသည်။ တခြားသောလေးမျိုးတို့မှာ ဟော့ခ်ဘီလ် (hawkbill) ၊ ရစ်ဒ်လီ (ridley) ၊ လော့ဂါဟက် (loggerhead) နှင့် ဂရိတ်တယ်တယ်လ် (great turtle) တို့ဖြစ်ကြသည်။ နောက်ဆုံးအမျိုးအစားမှာ အိမ်မွေး တိရစ္ဆာန်အရောင်းဆိုင်တွင် ဝယ်နိုင်သည့် အစိမ်းရောင်လိပ်ကလေးနှင့် အလှမ်းကွာ အမျိုးစပ်သော်လည်း ထိုလိပ် ကလေးမျိုးမဟုတ်ပါ။

ပင်လယ်လိပ်ကြီးများသည် ပင်လယ်ပြင်နှင့် ကမ်းရိုးတန်းပင်လယ်အော်များတွင် နှစ်ပေါင်းသန်းပေါင်းများစွာကြာ ရေကူးသွားလာလျက်ရှိပါသည်။ ပင်လယ်တွင်း နေထိုင်ရသည့်ဘဝအတွက် သန်စွမ်းသောကိုယ်ခန္ဓာများရှိပါသည်။ ရေကူးရန် သန်မာသောရေယက်များရှိပြီး အသက်တချက်သာရှုခြင်းဖြင့်ရေအောက်တွင်တနာရီကျော်ကြာ နေနိုင်စွမ်း ရှိပါသည်။

၎င်းတို့၏ ကြီးမားပြီးမာကျောသည့် အခွံများကလည်း ၎င်းတို့ကို ရန်သူအတော်များများထံမှ အကာအကွယ်ပေးထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆာလောင်နေသည့် ငမန်းတကောင်အတွက်မူ ခံနိုင်ရည်ရှိသောလိပ် တကောင်ပင်လျှင် စားချင်စဖွယ်ဖြစ်နေပေသည်။ ပင်လယ်လိပ်တကောင်သည် တိုက်ခိုက်ခံရပါက မိမိကိုယ်ခန္ဓာကို ကြုံလိုက်ပြီး တိုက်ခိုက်သူကို ခြောက်လှန့်မောင်းထုတ်ရန် ရေယက်များဖြင့် ရေကိုပုတ်ခတ်နိုင်ပါသည်။

ပင်လယ်လိပ်ကြီးများသည် ပင်လယ်ရေပြင်များတွင် အုပ်စုလိုက်အတူတကွသွားလာကြပါသည်။ အုပ်စု တစုသည် တနှစ်တာကာလအတွင်း မိုင်ပေါင်းတစ်ထောင်ကျော်သွားလာနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ရေမျက်နှာပြင် ပေါ်တွင် ပေါလောပေါ်လျက်အိပ်နေခြင်းဖြင့် အချိန်အတော်များများကုန်စေပါသည်။

တခါတရံတွင် ပင်လယ်အတွင်းစီးဝင်သောမြစ်ရိုးတလျှောက် ကူးတက်သွားရင်း တံငါသည်များ၏ ငါးများချိတ်တွင် ချိတ်မိကြပါသည်။ သို့ရာတွင်မကြာပါ။ ကြီးမားသောရေယက်တချို့ဖြင့် တချက်ငွေလိုက်ရုံနှင့် ထိုတံငါသည်၏ ငါးများကြိုးပြတ်သွားပါမည်။ လွတ်သွားသော အကောင်ကြီးမှာ တကယ်တော့ အလွန်ကြီးမားသည့် ပင်လယ်လိပ်ကြီးတကောင်ဖြစ်ကြောင်းများစွာသော တံငါသည်များအနေဖြင့် သိရလျှင်အံ့ဩကြမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပင်လယ်တွင်လိပ်များသည်အစာအမျိုးမျိုးရှာတွေ့နိုင်ပါသည်။ များသောအားဖြင့် ငါးကိုသာစားသော်လည်း တခါတရံ တွင်ပင်လယ်မှအပင်များ၊ ဂဏန်းများ၊ ခုံးကောင်းများ၊ ကမာကောင်များ၊ ရေမြှုပ်များ၊ ပုဇွန်များ စားကြပါသည်။ ပင်လယ်ခူကောင်များကိုပင်စားပါသည်။

ဤပင်လယ်တွင်းမှ ဧရာမအကောင်ကြီးများအကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့သိပါမိပါ။ ၎င်းတို့ကိုတိရစ္ဆာန်ရုံ သို့မဟုတ် ပင်လယ်နားရှိ ငါးပြတိုက်ကြီးများမှလွဲ၍ တွေ့ရခဲပါသည်။

၎င်းတို့သည် ပင်လယ်တွင်ခရီးဝေးသွားကြသော်လည်း နွေဦးကာလနှောင်းပိုင်းနှင့် နွေရာသီတို့တွင်မိတ်လိုက်ရန် နှင့်ဥများဥရန် နှစ်တိုင်းတနေရာတည်းသို့ပြန်လာတတ်သည်ကိုမူ ကျွန်ုပ်တို့သိပါသည်။ အမေရိကန်ပြည် ထောင်စုတွင် အဓိကအားဖြင့်မြောက်ကယ်ရိုလိုင်းနားမှတက္ကဆပ်အထိ ကမ်းရိုးတမ်းတလျှောက်မှာ၎င်းတို့အသိုက်များရှိသည့်နေရာများဖြစ်သည်။

ဒီရေတက်သောနေ့ညများတွင် မိခင်ပင်လယ်လိပ်များသည် အသိုက်များပြုရန်နှင့် ဥများ ဥရန် ကမ်းသို့ကူးလာပါသည်။ အသိုက်ပြုလုပ်ရန် အသင့်တော်ဆုံးနေရာတွေ့သည်အထိ မိခင်လိပ်တိုင်းကမ်းခြေပေါ်တွင် သွားလာလျက် ရှိပါသည်။ ရေယက်လေးခုစလုံးဖြင့် သဲတွင်းခပ်တိမ်တိမ်တခုတူးပါသည်။ ပြီးလျှင်အနောက်ရေယက်များကိုသာ သုံး၍ တွင်းဝိုင်းဝိုင်းတခုတူးပါသည်။ သတိကြီးစွာဖြင့်သူမကိုယ်ကို တဘက်မှတဘက်သို့ရွှေ့ပြီးရေယက်များတခုချင်း လက်ခုပ် လုပ်ပြီး သဲများကို သပ်သပ်ရပ်ရပ်ဖယ်ရှားပါသည်။ တွင်းအနက်မှာသူမလက်တဆုံးရှိလာသောအခါ ရပ်လိုက်ပြီး ဥများ စဉပါသည်။ သာမန်အားဖြင့် တွင်းများမှာ စင်တီမီတာ ၆၀ (၂ ပေ) ခန့်နက်ပြီး ၂၅စင်တီမီတာ (၁၀ လက်မ) ခန့်ကျယ်ပါသည်။

ဥများ စတင် ကျလာသည်နှင့်တပြိုင်နက် သူမသည်ကြည့်နေသူများကို ဂရုမစိုက်တော့ပါ။ သူမမျက်နှာပေါ် “မျက်ရည်” ကြီးများကျဆင်းလာပါသည်။ သို့ရာတွင်သူမတကယ်ငိုနေသည်မဟုတ်ပါ။ သဲပွင့်များကိုမျက်လုံးများမှ ဖယ်ရှားနိုင်ရန် မျက်လုံးများတွင် မျက်ရည်များအဆက်မပြတ်ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။

လိပ်မတကောင်သည် ဥပေါင်း ၁၀၀ မှ ၁၅၀အထိ ဥရန် ၂၀ မိနစ်ခန့်ကြာပါသည်။ ဥများမှာလုံးဝိုင်းပြီး ဂေါက်သီး များအရွယ်ရှိကာအခွံထူပါသည်။ အခွံထူသောကြောင့် အသိုက်ထဲသို့ကျစဉ် မကွဲပါ။ သူမသည်တွင်းကို သဲဖြင့် ချက်ချင်း ဖုံးပြီး ရေယက်များဖြင့်ဖိကာ အသိုက်ကိုဝှက်ထားနိုင်ရန် သဲများဟိုယက်ဒီယက်လုပ်ပါသည်။

မိနစ်အနည်းငယ်မျှအနားယူပြီးချိန်တွင် ပင်လယ်အမှောင်ဘက်လှည့်ပြီး ရေလှိုင်းများအကြား ပင်ပန်းစွာလျှောက် သွားပြီးပင်လယ်ထဲရေကူးသွားပါသည်။ နေရောင်ခြည်၏အပူဓာတ်ဖြင့် ဥများကိုသားဖောက်ရန်နှင့် သူမ၏သားပေါက် များ မိမိတို့ဖာသာလောကကြီးကိုရင်ဆိုင်ရန်ထားခဲ့ပါသည်။

နွေရာသီတွင်မိခင်ပင်လယ်လိပ်ကြီးများသည် ကြိမ်ဖန်များစွာ “အသိုက်လုပ်” ပါသည်။ အသိုက်တခု လုပ်ပြီးတိုင်း ၎င်းတို့၏မိတ်လိုက်ဖော်နှင့်ပင်လယ်တွင်ပြန်ဆုံကြပါသည်။ ဖခင်လိပ်များမှာပင်လယ်မှ မည်သည့် အခါမျှ မခွဲခွာပဲ ၎င်းတို့အုပ်စု လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားလာနိုင်ချိန်ထပ်မံကျရောက်သည့် နွေရာသီကာလဆုံးသည် အထိစောင့်နေ ပါသည်။

ရက်ပေါင်းခြောက်ဆယ်လောက်အတွင်း လိပ်သားငယ်လေးများ ပေါက်လာပါသည်။ ၎င်းတို့အရွယ်မှာ ပင်လယ် လိပ်အမျိုးအစားကိုလိုက်၍ တလကွမ္မမှ လေးလကွအထိရှိပါသည်။ ထိုသားပေါက်လေးများသည် အတူတူ တဖြည်း ဖြည်း တူးယက်ပြီး သဲများကြားမှလူးလွန်ကာ တက်လာကြသည်။ ထိုနောက် ညအချိန်ကျသည်အထိ စောင့်ကာ ၎င်းတို့ကိုချေမှန်းဖျက်ဆီးရန်စိတ်အားထက်သန်စွာကြိုဆိုနေသောရန်သူများဆီသို့အသိုက်အမြုံမှရုတ်တရက်ပေါက်ကွဲ ထွက်လာကြပါသည်။ ကမ်းခြေပေါ်တွင် မြောက်အမေရိကတောကြောင်များ၊ ခွေးရိုင်းများ၊ ဝက်များနှင့် အစာရှာ နေသောအခြားရန်သူများ ရှိပါသည်။ လိပ်ငယ်များပင်လယ်ထဲသို့ဝင်သည်နှင့် ဘာဖြစ်သည်ကို မည်သူမျှ မသိပါ။ ၎င်းတို့ပျောက်သွားပြီးကြာလာသောအခါမှသာ တွေ့နိုင်ကြပါသည်။

သားပေါက်များအနည်းငယ်သာ ကြီးလာသည်အထိ အသက်ရှင်ပါသည်။ အနည်းငယ်မျှသာ အသက်ရှင်သော ကြောင့် ၎င်းတို့၏မိခင်မှာ ဥများစွာဥ၍တော်သေးသည်။ သို့ဖြစ်သော်လည်း ပင်လယ်လိပ်ဦးရေမှာ ကျဆင်း လျက်ရှိ သည်။

တချိန်ကလူထောင်ပေါင်းများစွာသည် လိပ်ဥကောက်ပြီး ဈေးများတွင်ရောင်းချခဲ့ပါသည်။ လိပ်သားမှာ အလွန် အရသာရှိပြီး ယခုအချိန်အထိလိပ်များစွာအဖမ်းခံရပြီး ဟင်းချိုသို့မဟုတ် “လိပ်ဘာဂါ” အလုပ်ခံရပါသည်။ ပင်လယ် လိပ်များအသိုက်လုပ်နိုင်သည့် ကမ်းခြေများအနည်းငယ်သာကျန်တော့ပြီး ၎င်းနေရာများကို လူသားများက တဖြည်း ဖြည်းချင်းနေရာယူနေကြပါသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် တောရိုင်းတိရိစ္ဆာန်များအတွက် ခိုလှုံရာနေရာများ ဖယ်ထားပေးခြင်းဖြင့် များစွာသော တောရိုင်းသတ္တဝါများကို အကာအကွယ်ပေးထားပါသည်။ ၎င်းတို့မှာလူသားတို့၏အနှောက်အယှက် မခံရပဲ ဤနေရာများတွင်နေနိုင်သည်။ တောင်ကယ်ရိုလိုင်းနားပြည်နယ်ရှိ ကိပ်ရိုမိန်းနှင့်ဂျော်ဂျီယာပြည် နယ်ကမ်းခြေ နားရှိ ဘလက်ဘီးယက်ကျွန်းတို့မှာ ပင်လယ်လိပ်များခိုလှုံရာနေရာ နှစ်နေရာဖြစ်ပါသည်။ ပင်လယ်လိပ်များကို အကာအကွယ်ပေးမည့် ဥပဒေများလည်း မရှိပါ။ ၎င်းတို့အားပင်လယ်ပြင်တွင် ဖမ်းဆီးခွင့်ရှိသော်လည်း ၎င်းတို့ ဥများ ယူခြင်း သို့မဟုတ် လိပ်ကြီးလိပ်ငယ်များကို ကုန်းပေါ်တွင်အနှောက်အယှက်ပေးခြင်းများ မပြုရပါ။

ဤသို့စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသောရှေးကျသည့် တွားသွားသတ္တဝါများဆက်လက်အသက်ရှင်နေနိုင်ရန် ဤသို့သောအကာအကွယ်ပေးမှုများအားလုံး လိုအပ်ပါသည်။